

Pukwana ya tlhahlo ya go ruta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa

Shuter & Shooter
PIETERMARITZBURG • JOHANNESBURG • EAST LONDON • CAPE TOWN

Bangwadi le baphatlalatši ba leboga kudu bengtokelo ka go fana ka tumelelo ya go šomiša mošomo wa bona ka mo pukung yekhwi. Re leka ka mešogofela go hwetša bengtokelo kamoka bao mešomo ya bona e tšwelelago ka pukung yekhwi, gomme baphatlalatši ba ka thabela go hwetša tshedimošo ye e ka thušago go phošolla ge re tshetše maina a bengtokelo ba bangwe, gore re ba leboge dikgatišong tšeo di latelago.

KE TLOLOMOLAO GO SWANTŠHA LE LENGWE LA MATLAKALA GO TŠWA PUKUNG YE NTLE LE TUMELELO YA NGWALOLLO GO TŠWA GO MONG.

Shuter & Shooter Publishers (Pty) Ltd
Shuters House, 110 CB Downes Road, Pietermaritzburg 3201, KwaZulu-Natal, South Africa
PO Box 61, Mkondeni 3212, KwaZulu-Natal, South Africa

Copyright © Shuter & Shooter Publishers (Pty) Ltd 2023

First edition 2023

OS1000860

THIS IS A SEPEDI READING SERIES: TLHAHLO YA GO RUTA GO BALA KA DIHLOPHA TŠA GO HLAHLWA

All rights reserved.
No part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission from the publisher. Any person who commits any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

Printed by Paarl Media *paarlmedia*, a division of Novus Holdings
xxxx

Dikagare

Matseno v

Re a šoma 1

Melao e ya re šireletša 11

Mpho ya letšatši la matswalo 22

Difihlolo le bana 35

Lapa le ya toropong 45

Letšatši la go paka 55

Matseno

Pukwana ye e dirilwe ka go kgethega go thuša barutiši gore ba kgone go šomiša lenaneo le la dipuku tša go ithuta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa, tše di beakantšwego ka ditlabakelo tša go ithuta. Go na le dipuku tša lenaneo le le sorolwana tša barutwana ba mphato wa 3. Di tla thuša barutiši dithutong tše ba tla di latelago tšatši ka tšatši go thuša barutwana ba mphato wa 3. Le lengwe la mabaka a a dirago gore go ruta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa go se atlege, ke go se be le nako ya go beakanya dithuto.

Dikgato tše morutiši a ka di latelago ge e ba o na le dipuku tša legato la 1.

Legato la pele:

- Netefatša gore o hwetša dihlopha ka go šomiša EGRA goba rubriki go kgetha.
- Dira bonnete bja gore o fe morutwana yo mongwe le yo mongwe sebaka sa go araba goba go bala.
- Ga go morutwana ya swanetšego ke go feta ke sebaka nako ye telele.

Hlogo ya puku ‘Re a šoma’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Re a šoma

Dira dikarata tša mantšu a maswa:

Mantšu a maswa	Mantšu a šomišitšwego gantši
Mofenyi	Šoma
Gapeletša	Kgogo
Fetola	Nono
Duma	Baile
Hlagola	
Hlatswa	Dikobo
Pitikama	Letšatši
Bothakga	Hlatswa
Kgodu	Pompi
Letadi	Mongatse
Ngongorega	Lerapo

Thuto ya 1

Boledišanang ka khabara ya puku ye le be le bolele ka hlogo ya kanegelo**.**
Botšiša, "Bagwera ba dira eng lehono? Ke ka lebaka la eng ge ba swarane ka matsogo? Na go na le se ba dumelelanago ka sona?"

Bolela ka hlogo ya puku:

Re a šoma

Botšiša, "Kanegelo ye e tlo bolela ka eng? Ke ka lebaka la eng o realo?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlalosa, "**Puku ye ke ya legato la 1, puku ya 1."
- **Bolela** gore go na le dipuku tše dingwe tše 5 tša lenaneo le le sorolwana tšeo ba tlo di balago ge ba fetša ya pele.

Bula letlakala le le latelang.

- Hlalosa gore puku ye e ngwadilwe ka 2020, ke khamphani ya Shuter and Shooter Kwa Zulu Natal le nomoro ya puku e gona.

Bula letlakala la 1

- **Botšiša,** "Ke mang yo? O nyaka eng mabung?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'iketlile, diboko'** hlalosa.

Bula letlakala la 2

- **Botšiša, "**Ke mang yo? O dirang?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'Nono, itlhwekiša, patlame'** hlalosa.

Bula letlakala la 3

- **Botšiša**, "Ke mang eo? O dira eng mo a emego gona? Na o gakilwe ke legae la gagwe?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'lebetše'** hlalosa.

Bula letlakala la 4

- **Botšiša**, "Ba dira eng bjale? Ke batho ba mohuta ofe ba ba ralokago mmogo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'bagwera'**

Bula letlakala la 5

- **Botšiša, "**Nono le Kgogo ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'pitikamago'** hlalosa.

Bula letlakala la 6

- **Botšiša**, "Bjale go direga eng? O nagana gore Nono le Baile ba bolela ka mang?"

Bula letlakala la 7

- **Botšiša, "**Nono o dirang? O nagana gore o dumile eng?"
- O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?

Bula letlakala la 8

- **Botšiša,** "Ke mang yo? O nagana gore o dumile eng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'ntumiša, mahlo a moya, latswa'** hlalosa gore go ra goreng.

Bula letlakala la 9

- **Botšiša,** "Na o tla hwetša se a se dumilego? Ke marapo goba nama?"

Bula letlakala la 10

- **Botšiša,** "Ke bomang ba ba lego setshwantšhong? Ke mogwera ofe yo a se bego gona?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'maano, bothateng'** hlalosa gore a ra go reng.

Bula letlakala la 11

- **Botšiša**, "Go direga eng bjale? O nagana gore kgogo o tla ba thuša?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'dilwanalwana, adima'** hlalosa.

Bula letlakala la 12

- **Botšiša,** "Bjale go direga eng? Kgogo o dira eng?"

Bula letlakala la 13

- **Botšiša,** "Bagwera ba bolela ka eng bjale? Mohlomongwe o nyaka gore ba hlatswe dikobo pele a ka ba thuša, wena o reng?"
- **A ba nagane** gore go tlo diragalang letlakaleng la go latela.
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Ba thuše gore ba kwešiše mantšu a maswa le go a lokela dipukung tša ditlhaloso tša mantšu. **Iketlile, diboko, maano, bothata, dilwanalwana, adima, ntumiša, mahlo a moya, latswa, Nono, bohlweki, patlame.**

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Iketlile	Go kgosela
Diboko	Diphoofotswana tše di dulago ka fase ga mabu
Maano	Polane
Bothata	Go se thabe
Dilwananalwana	Dilo tše dintši tša go fapana
Patlama	Go robala ka mokokotlo
Bohlweki	Go rata go hlweka
Latswa	Go kwa tatso ya se se itšeng ka leleme
Mahlo a moya	Go nagana ka selo
Adima	Go kgopela selo o tlo se bušetša
Ntumiša	Go kgalela se sengwe

Thuto ya 2

- **Ba gopotše** hlogo ya puku: '**Re a šoma'**

Bula letlakala la 13

- **Botšiša,** "Re feleleditše go direga eng? O nagana gore go tlo direga eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu 'hlatswe' hlalosa.

Bula letlakala la 14

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Ke ka lebaka la eng Nono a ba fa dikobo?"
- **Ba bontšhe** lentšu 'selemo' hlalosa.

Bula letlakala la 15

- **Botšiša,** Nono o dira eng? Ke ka lebaka la eng a emišitše matsogo?"
- **Ba bontšhe,** lentšu 'tshwenyege' hlalosa.

Bula letlakala la 16

- **Botšiša,** "Nono o dirang? O nagana gore o tseba go hlatswa? O nagana gore o tla hwetša eng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a 'pompong, tsenya/inela' hlalosa.

Bula letlakala la 17

- **Botšiša**, "Kgogo o dira eng? O nagana gore ke ka lebaka la eng Baile a phuthile matsogo?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'tloše, bjalela'** hlalosa.

Bula letlakala la 18

- **Botšiša, "**Ba boledišana ka eng? Na ba thabile goba ga ba nyake go šoma?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**itlhaganela, dithaka/ batho'** hlalosa gore ke eng.

Bula letlakala la 19

- **Botšiša**, "Baile o makatšwa ke eng? Kgogo o reng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'kgodu'** hlalosa gore ke eng.

Bula letlakala la 20

- **Botšiša**, "Nono o goeletša a reng.
- Na le yena o rata kgodu?**"**
- **Ba bontšhe** mantšu a **'lerotse',** hlalosa.

Bula letlakala la 21

- **Botšiša,** "Nono o dirang? Ke ka lebaka la eng a le ka gare ga pafo ye e nago le dikobo?"
- **A ba nagane,** "Kgogo le Baile ba bolela ka eng?"

Bula letlakala la 22

- **Botšiša**, "Nono o dira eng bjale? Na go hlatswa dikobo go bonolo goba go bothata?"
- Ba bontšhe mantšu a 'tefa, thuša' hlalosa.

Bula letlakala la 23

- **Botšiša,** "Kgogo le Baile ba dira eng? Na o tla mo thuša go bjala?"

Bula letlakala la 24

- **Botšiša**, "Serapana seo Baile a tlo bjalago go sona ke bogolo bo bokaakang? O nagana gore o tla rata go bjala?"

Bula letlakala la 25

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a swere dithulusi? O kae le Baile?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'nama'** hlalosa**.**
- **E re, "**Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."
- **Ba thuše** gore ba kwešiše mantšu a maswa le tlhaloso ya ona, ba a lokele dipukung tša bona tša mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Lerotse	
kgodu	Bogobe bja go dirwa ka lerotse
Butternut	Lerotse la mohuta o monnyane le le tshehla
Tepa	Go llela selo sa go se be gona
Go thuša	Go thuša yo mongwe
Go naba	Go otlolla maoto ge o dutše fase

Thuto ya 3

Bula letlakala la 26

- **Botšiša,** "Ke eng ye? Na e sa le marotse?"
- **Ba bontšhe** mantšu a 'ikala, itata' hlalosa gore e ra go reng.

Bula letlakala la 27

- **Botšiša**, "Marotse a nyaka eng mohlareng? Na ke mohlare wa marotse?"

Bula letlakala la 28

- **Botšiša,** "Nono o nyaka eng bjale? Na o o feditše go hlatswa dikobo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'tenegile'** hlalosa gore le ra goreng.

Bula letlakala la 29

- **Botšiša,** "Na Kgogo o fa Nono dithulusi tša go lema? Bjale ke mang yo a tlo hlatswago dikobo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'hlatswa'** hlalosa.

Bula letlakala la 30

- **Botšiša,** "Bagwera ba dira eng ka bararo ba bona? Na ba a thusana?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'abagana tema, ka ponyo ya leihlo'** hlalosa gore le ra goreng.

Bula letlakala la 31

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba hlatswa dithulusi? Na ba šetše ba feditše go lema?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'go bethantšha diatla, thekga'** hlalosa gore gora goreng.

Bula letlakala la 32

- **Botšiša,** "O nagana gore di na le ditšhila kudu goba aowa? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'makoko'** hlalosa.

Bula letlakala la 33

- **Botšiša,** "O nagana gore go direga eng bjale?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'pitikama',** le polelo ye e reng **'ithate bjalo ka katse'** hlalosa.

Bula letlakala la 34

- **Botšiša,** "O nagana gore go direga eng mo? Ba reng ka dikobo tša Baile?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'matsetse'** hlalosa.

Bula letlakala la 35

- **Botšiša,** "Dikobo di bjang bjale? Na mebala e ya bonagala bjale?"
- Ba bontšhe lentšu **'tlošološa'** hlalosa.

Bula letlakala la 36

- **Botšiša,** "Kgogo o ba fa eng? Na o a ba lefa ka morago ga go šoma?"
- **A ba nagane, gore go tlo direga eng.**

Bula letlakala la 37

- Botšiša, "Na ba tla e tšea tšhelete ye goba ba tlo re ke ye nnyane?"
- **A ba nagane, go tlo direga eng?**

O se ke se wa bula letlakala la mafelelo, a ba nagane gore kanegelo ye e tlo fela bjang.

Ba thuše go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona morago o a ngwale ka dipukung tša tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Pitikama	Go pshikologa fase mabung
Makoko	Go ikgokgomoša
Ithate bjalo ka katse	Go ithata o dula o hlapile
Matsetse	Dikhunkhwane tše nyane tše di nwago madi a diphoofolo le batho
Tlošološa	Go tšokotša ka meetse a go hlweka

Thuto ya 4

A go bale morutwana o tee. Dira bonnete ba gore barutwana ka moka ba hwetša monyetla wa go bala le go araba dipotšišo.

- Ba gopotše hlogo. **'Re a šoma'**

Bula letlakala la 1

- **Ba balele mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o hlaloswa bjang? A go bale morutwana o tee.
- **Botšiša,** "Kgogo o nyakang?"
- Ba gopotše lentšu 'diboko, iketlile'.

Bula letlakala la 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke mang yo? O ratang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Nono o dula a dirang?"

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "Ke mang yoo? Baile o ratang? Bagwera ba gagwe ke bomang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- Botšiša, "Ke ka lebaka la eng go ka se be le kotsi ye e ka ba hlagelang?"

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Bagwera ba ke bomang? Na ba dula mmogo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'kwana'** hlalosa.

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o ya kae bjale? **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng**
- **Botšiša, "**Kgogo o tlo dirang ka mabu? Go ra goreng go pitikama?"

Bula letlakala la 6

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "O nagana gore ba reng ka Kgogo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba re Kgogo o rata go namela mohlare?"

Bula letlakala la 7

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Nono o dumile eng?"
- **Go bala morutwana o tee.**
- **Ba bontšhe** lentšu **'ditedu'** hlalosa.

Bula letlakala la 8

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- Botšiša, "Baile o dumile eng?" Halosa gore go ra goreng, go bona ka mahlo a moya'.
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go hlatswa lefeela?"

Bula letlakala la 9

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Theko ya boima ke e bjang?" Halosa gore go ra goreng.
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Theko ya fase ke e bjang?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Na Nono o na le tšhelete ya go reka maswi?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Mahlale ke eng? Ke mang a dulang a na le mahlale?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke bomang ba bego ba sohla taba? Go ra go reng go sohla taba?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Bothata ba bona e be e le eng? Ba be ba nyaka gore Kgogo a ba thuše bjang? O nagana gore Kgogo o tla ba thuša?"

Bula letlakala la 12

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba dirile eng ka tšhelete ya bona? Kgogo o ile a reng go bona?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na kgogo o ile a ba fa tšhelete? Go šomela tšhelete go ra go reng?"
- **A ba nagane** gore ke ka lebaka la eng Kgogo a tsena ka ntlong.

Bula letlakala la 13

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Kgogo o tlo dira eng ka dikobo tša go robala? Di be di tlo hlatswa ke mang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Monkgonyana ke eng? Sehla sa Selemo ke neng?"

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Letšatši le bjang ka sehla sa Selemo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke mang yo ba ileng ba mo fa pafo le sesepa?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Ba thuše gore ba kgone go arola mantšu ka dikarolo tšeo ba sa tsebeng go di bala ge ba kopana le lentšu le le šele.

Morwalo

Sehla sa selemo

Šoma

Tseba kae

Selemo

Thuto ya 5

- Barutwana a ba tšwele pele go bala ka o tee.
- Ba gopotše hlogo **'Re a šoma'**
- Ba gopotše ka mokgwa wa menwana e mehlano.

Bula letlakala la 14

- **Botšiša,** "Re feleleditše go direga mo? Le nagana go tlo diragala eng?"

Bula letlakala la 15

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Nono o makatšwa ke eng? Ke ka lebaka la eng a a nyaka gore ba mo šogiše?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Nono a se a swanela ke go tshwenyega?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Nono o dira eng bjale? Go ra goreng go huduwa?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng a lokela maoto ka pafong? Go gata go ra go reng?"

Bula letlakala la 17

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Baile yena o tlo dira eng?" Hlalosa lentšu go hlagola.
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Baile o be a tlo dira eng yena?"
- Go ra go reng go **'bjalele'.**

Bula letlakala la 18

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go itlhaganela go ra go reng?
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Baile o rata eng?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgodu ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o rutile Baile eng?"

Bula letlakala la 20

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Nono o rata marotse afe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke mang yo a ratago *butter nut*?"

Bula letlakala la 21

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o ba ruta thuto efe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go diragala eng ka dikobo? O nagana gore go tlo diragala eng?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Nono a sa kgone go fetola dikobo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go kganya go ra go reng?"

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Tšhengwana ye Baile a bego a swanetše go e lema e be le kae?
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ge o nanaga go tlo direga eng bjale?

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke eng ye botse ka tšhengwana ye go lengwago go yona?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Lefelo le le tlo lengwago ke le le kaakang?"

Bula letlakala la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng marotse a swanetše go bjalwa lefelong le legolo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go naba ga marotse go ra go reng?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."
- **Ba thuše gore ba kgone go šomiša mokgwa wa menwana ye mehlano.**

Thuto ya 6

- Ba gopotše hlogo ya kanegelo **'Re a Šoma'**
- **Ba gopotše gore re feleleditše kae.**

Bula letlakala la 25

- **Botšiša,** "Re feleleditše kae? Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 26

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Sekoro ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "O ile a hlalosa gore marotse a ikala bjang?"

Bula letlakala la 27

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go tla bjang gore marotse a itate mohlareng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Dienywa ke eng? Ke a makaakang ka bogolo marotse?"

Bula letlakala la 28

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go tenega?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "O nagana gore ke ka lebaka la eng Nono a na le dihlong?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a ya go lema?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Baile o ileng ka dikobo?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Nono o lata eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ka go ponya ga leihlo, go ra goreng?"

Bula letlakala la 31

Morutwana o tee a bale mafoko a 2

- **Botšiša,** "Go bethantšha diatla ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba thekga didirišwa ka lebota?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale lefoko le 1**
- **Botšiša,** "Ke dikobo tša mang tše di bego di na go le matšhila?"
- **Morutwao tee o bala lefoko le 1.**
- **Botšiša,** "Makoko ke go ra go reng?"

Bula letlakala la 33

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go pitikama fase ke go dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Matsetse ke eng?"

Bula letlakala la 34

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba re ba tlo hlapiša Baile?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ba dumelelane ka eng?"

Bula letlakala la 35

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go tlošološa go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Na Kgogo o tla ba fa tšhelete?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba hweditše bokae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na ke ye nnyane goba ye ntši?"

Bula letlakala la 37

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo dirang ka tšhelete?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke mešomo efe ye e dirilwego?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "Ba ithutile eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Wena o ithutile eng?"
- **Ba thuše gore ba beakanye ditiragalo tša kanegelo ka tatelano.**

Thuto ya 7

Lehono re raloka papadi ka kanegelo ye.

- **Botšiša,** "Baanegwa ke bomang?" Nono, Kgogo le Baile.
- **Botšiša,** "Ke mang yo e tla bago Kgogo?"
- **Botšiša,** "Ke mang yo a nyakago go ba Baile?"
- **Botšiša** "Ke mang yo a tla botšišago a re,' O dira eng yo'?"

A ba bapale bjale.

- **Ba gopotše** tatelano ya ditiragalo.
- **Ba thuše** go gopola gore baanegwa ke bomang.

Ba bangwe ba tla bolela gore moanegwa ke mang le gore o dirang, ba bolele le gore o hlatswa dikobo bjang goba o lema a šomiša eng.

Hlogo ya puku ‘Melao e a re Šireletša”

Go lokišetša thuto:

Eba le karata ye e nago le hlogo ya puku.

Eba le dikarata tša mantšu a maswa:

Mantšu a maswa	Mantšu a a šomišwago gantši
Ela tlhoko	Tsela
Tshehla	Koloi
Kokona	Molao
Raka	Sefatanaga
Roboto	Kgogo
Oma hlogo	Nono
Kgalemela	Toropong
Setšidifatši	Baile

Thuto ya 1

Boledišanang ka khabara ya puku

- **Botšiša,** "O nagana gore ke kae mo? Ke ka lebaka la eng o realo? O bona eng? Ba tshela bjang tsela?"
- Bolela hlogo ya puku **'Melao e a re Šireletša'**
- **Botšiša, "**O nagana gore kanegelo ye e tlo bolela ka eng? Ke ka lebaka la eng o realo?"

Bula letlakala le le latelang

- **Hlalosa,** "Ke puku ya 2 ya legato la 1."
- **E re,** "Go na le dipuku tše dingwe tše 4 tša lenaneo le le sorolwana tšeo ba tla di balago morago ga ye ya bobedi."

Bula letlakala le le latelang.

- **Hlalosa,** "E ngwadilwe ka 2020 ke khamphani ya Shuter & Shooter KwaZulu Natal le nomoro ya puku e gona."

Bula letlakala la 1

- **Botšiša,** "Bagwera bao ke bomang? Ba ya kae?"
- **Ba Bontšhe** mantšu a **'Baile, Nono'**

Bula letlakala la 2 le 3

- **Botšiša,** "Ke kae mo ba selago gona? Dikoloi di sepela ka lehlakoreng lefe? Batho bona?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**phefa'** hlalosa gore ke goreng.

Bula letlakala la 4

- **Ba bontšhe** mantšu a **'kotsi, khwibidu, tala'** hlalosa.

Bula letlakala la 5

- **Botšiša,** "Bjale yo ke mang? Na ke mogwera goba ke ngwanabo Baile?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'pele, hlotša, mafolofolo'** hlalosa gore a ra goreng.

Bula letlakala la 6 le 7

- **Botšiša,** "Nono le Baile ba dirang? Methaladi ye ke ya eng"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'tsela, la go ja, la nngele, lebelela'** hlalosa gore go ra goreng.

Bula letlakala la 8

- **Botšiša,** "Nono le Baile ba emetše eng? Ba tlo tshela roboto ge go tšwelela mmala o mo bjang?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'sorolwana'** hlalosa.

Bula letlakala la 9

- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba eme robotong? O nagana gore ba emetše mmala o mo bjang gore ba tshele?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'dumela ka hlogo, gatelela'** hlalosa gore go ra go reng.
- **A ba nagana gore go tlo diragala eng letlakaleng la go latela.**
- **E re,** "Re tla tšwela pele ka letšatši le lengwe."

Ba thuše go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona morago ba a lokele dipukung tša ditlhaloso tša mantšu.

Mantšu a maswa
Hlokomela
Dumela ka hlogo
Molaodi
Kgotsa
Lebenkele
Mosorolwana
Goeletša
Roboto

Thuto ya 2

- **Ba gopotše hlogo 'Melao e a re šireletša'.**

Bula letlakala la 9

- **Botšiša,** "Re feleditše bagwera ba dira eng? O nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 10

- **Botšiša,** "Baile o šupa eng? Mmala o mokhwibudu o ra go reng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'khwibidu'.**

Bula letlakala la 11

- **Botšiša,** "Mmala wa roboto ke o mo bjang bjale ge go feta dikoloi?"
- **Ba Bontšhe** lentšu **'tshela'** hlalosa gore le ra go reng.

Bula letlakala la 12 le 13

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Ke ka lebaka la eng Nono le Baile ba lebeletše roboto?"

Bula letlakala la 14

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba eme nako ye telele robotong? Na ba ithuta melao ya go tshela tsela? Ke ka lebaka la eng o realo?"

Bula letlakala la 15

- **Botšiša, "**Leswao leo la sediko le le nago le mothalo o mo khwibidu gare le ra go reng? O nagana gore bagwera ba tlo tshela neng?"

Bula letlakala la 16 le 17

- **Botšiša,** "Na ba šetše ba tshetse mmila? O nagana gore ba ya lebenkeleng lefe? Go direga eng ge go sena diroboto?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'ka kua'** hlalosa**.**

Bula letlakala la 18 le 19

- **Botšiša,** "Nono le Baile ba kae? O nagana gore ba tlo reka eng? Na go na le motho yo a tla ba thušago?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'manki, motšheneng, tšhentšhi'** hlalosa gore e ra go reng.

Bula letlakala la 20 le 21

- **Botšiša,** "Bagwera ba nagana eng? Ke eng ye e thušago gore o hwetšwe seo o se nyakago lebenkeleng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'phasetše, dipoto, setšidifatši,'** hlalosa.

Bula letlakala la 22

- **Botšiša,** "Ke lebenkele la mohuta ofe le? Lebelela maswi, Nono o tla tšea lefe?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'dirakeng, maswi'**

Bula letlakala la 23

- **Botšiša,** "Hao, ke yo Nono o a kitima, na o hweditše maswi? O nagana gore o tlo reka lefe?"

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša, "**Bjale go tlo direga eng potong yeo ye sorolwana? O nagana gore Nono o tla wa? Baile o tlo reka eng? Na go na le marapo ka setšidifatšing se?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'go a thelela, hlokomela',** hlalosa gore go ra go reng.

A ba nagane gore go tlo diragala eng letlakaleng le le latelago.
E re, "Re tla tšwela pele ka letšatši le lengwe."
Ba thuše go kwešiša **mantšu a maswa le tlhaloso ya wona** ba a lokele ka dipukung tša tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Manki	Selo se se šomišwago go lokela mabenkeleng.
Motšhene wa go lefa	Mo tšhelete e dulago lebenkeleng
Tšhentšhi	Tšhelete ye e šalago ge o reka
Gakanegile	Go se kwešiše
Phasetše	Tsela ye e bulegileng e
	e tswaletšwe mahlakoreng
Diboto	Diplakate tšeo go ngwadilwego
	go tšona
A ba le šedi	Go hlokomela kotsi
Hlokomela	Go ba le hloko

Thuto ya 3

- **Boledišanang ka diswantšho.**
- **Ba gopotše** hlogo ya puku**: ‘Melao e a re Šireletša’**

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša, “**Re feleleditše re bolela ka eng mo? O nagana gore go tlo direga eng?”

Bula letlakala la 26

- **Botšiša,** “Bjale ke mang yo a bolelago le yena? O nagana gore ba botšiša eng go motho yo?”
- **Ba bontšhe** lentšu **‘mehutahuta’** Hlalosa gore ke go ra go reng.

Bula letlakala la 27

- **Botšiša,** “Diraka tše ke tša eng? Na e sa le tša maswi? Na Baile o tla hwetša marapo ao a a ratang?”
- **Ba bontšhe lentšu ‘kokona’** hlalosa gore go ra goreng.

Bula letlakala la 28

- **Botšiša,** “Bjale Baile o nkgelela eng? O nagana gore ba šetše ba feditše go reka?”
- **Ba bontšhe** dipolelwana tše **‘metšhene ya go lefa, ga ba sa šomiša yeo’** hlalosa gore di ra go reng. `

Bula letlakala la 29

- **Botšiša,** “Ba lebeletše eng bjale mmileng? Na ke bona ba ba tshelang mmila goba ke dikoloi?”
- **Ba bontšhe** lentšu **‘lebelele’** hlalosa gore gora go reng.

Bula letlakala la 30 le 31

- **Botšiša,** “O nagana gore go direga eng mo? Le bona leswao lefe la mmila? Mebala ya dikoloi tše di tshelang mmila di bjang?”
- **Ba bontšhe** mantšu a **‘leswao la go ema, tala leratadima’** halosa gore go ra goreng.

Bula letlakala la 32 le 33

- **Botšiša,** “Ke eng ye e thušago gore dikoloi tše di se ke tša thulana? Na o tseba gore leswao la go ema le šoma bjang?”
- **Ba bontšhe** mantšu a ‘**kgotsofale, dumela ka hlogo, papadi’.** Halosa gore go ra goreng.

Bula letlakala la 34

- **Botšiša**, “Nono le Baile ba ya kae? Ke ka lebakal la eng ba swarane ka matsogo? O nagana gore ba tlo tshela robotong goba leswaong la go ema?”

Bula letlakala la 35

- **Botšiša,** “Batho ba emetšeng robotong? Na ke batho ba swanetšego go tshela goba ke dikoloi? Ge o lebeletše na roboto e a šoma goba aowa?”
- **Nagana,** dikoloi di swanetše go dirang ge roboto e sa šome?

Bula letlakala la 36 le 37

- **Botšiša,** “Go diregile eng mo? Ke ka lebaka la eng go na le ampulentshe? Ke mang yo a laolago dikoloi? Na go na le batho bao ba gobetšego?”
- **Ba bontšhe** mantšu a **‘panyapanya, sephethephethe’** Halosa gore go ra goreng.
- **Botšiša,** “Ke ka lebaka la eng dikoloi di tshela le ge roboto e le ye khwibidu? Na seo se dumelletšwe ke molao?”

Bula letlakala la 38 le 39

- **Botšiša,** “Nono le Baile ba ya kae? Ba tla re ba be ba le kae nako e telele bjale? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le latelang?”
- **E re, “**Re tla tšwela pele ka letšatši le lengwe.

Ba thuše go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya ona, morago o a lokele dipukung tša tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Mehutahuta	Dilo tše di fapafapaneng
Kokona	Go tloša nama ka moka ye e šetšeng
Metšheneng ya go lefa	Moo ba lokelang tšhelete le
	go hwetša tšhentšhi
Leswao la go ema	Mo go emiwago tseleng
sephethephethe	batho goba
	dilo tše dintši
Tala-leratadima	Mmala wa go swana le leratadima
Panyapanya	Mabone a go laita a tima

- O fe morutwana o mongwe le yo mongwe sebaka sa go bala.
- Netefatša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o hwetša monyetla wa go bala le go araba dipotšišo.
- Ba gopotše mokgwa wa menwana e mehlano gore ba kgone go bala mantšu a matelele.

Bula letlakala la 1

- **Ba balele mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng gore ba lebile lebenkeleng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Ba swanetše ba hlokomele eng tseleng?"

Bula letlakala la 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Baile a re ba swanetše go sepela ka letsogong la go ja?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba swanetše go fapana le dikoloi?"
- **Ba gopotše** lentšu **'lehlakoreng la go ja'**

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng boBaile ba sa nyake go sepela ka thoko ga tsela?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Ba be ba sepela ba bolela ka eng tseleng?"

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke mang ngwanabo Baile yo a ileng a hlagelwa ke kotsi? E ile ya mo hlagela kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "O nagana gore go be go diragetšeng gore a thulwe ke koloi?"

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Lephodisa o be a rata go dira eng? Ke ka lebaka la eng dikoloi di be di mo leletša pele?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go hlotša?"
- **Ba gopotše** mantšu a **'kitimiša, dipele'.**
- **Botšiša,** "Go ra goreng go dumela ka hlogo?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Mmala wa roboto o bjang gonabjale?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Mmala o mokhwibidu o ra go reng?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go tshela tsela go ra goreng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Ba thuše gore ba kgone go bala mantšu a matelele ka lebelo. Ba arole mantšu go ya ka medumo ya ditlhaka.
latelana, la goja, mmileng, gopola, diragetšeng, thula, gopotšwa

Mantšu	Medumo
latelana	l/a/t/e/l/a/n/a
la goja	
thulwa	
mmileng	
gopola	
diragetšeng	

- **Ba gopotše hlogo ya kanegelo.**
- **Ba gopotše mokgwa wa menwana e mehlano.**

Bula letlakala la 11

- **Botšiša,** "Re feleditše go direga eng mo? Le nagana gore go tlo direga eng bjale?"

Bula letlakala la 12

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Go direga eng ge roboto e fetoga mmala e ba o mo sorolwana?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Mmala o mosorolwana o ra go reng robotong".

Bula letlakala la 13

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ba ba tshelang ba swanetše go dira eng ge go tšwelela mmala o mo sorolwana?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go tšwelela mmala o mobjang morago ga o mo sorolwana?"

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "Mmala o mokhwibidu robotong o ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "Mmala o motala robotong o ra go reng?"

Bula letlakala la 15

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na Nono o be a gopola gore mebala ka moka ya roboto e ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Sediko se se nago le mola o mokhwibidu ka gare se ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Motho o tshela ge roboto e le mmala o mo bjang?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee o bala mafoko ka moka.**
- **Botšiša,** "Ba be ba tshela mmila go ya kae?"

Bula letlakala la 17

- **Morutwana o bala mafoko ka moka.**
- **Botšiša, "**O nagana gore go be go tla direga eng ge go be go se na diroboto?"

Bula letlakala la 18

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Lebenkele le legolo ke le le bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Motšhene wa go lefa ke o mo bjang?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Nono o be a makatšwa ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Nono o tla tseba bjang gore maswi a hwetšwa kae? Le nagana gore o tla a hwetša maswi?"

Bula letlakala la 20

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "O nagana gore diboto tše ke tša eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Diraka ke eng?" Ba gopotše lentšu '**diraka'.**

Bula letlakala la 21

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Maswi a dula kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "O be a nyaka maswi kae? Ge le nagana o tlo feleletša a hweditše maswi?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Baile o ile a hlalosa gore go na le mehuta e mekae ya maswi?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng ge gothwe a phakiša go senyega?"

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Nono o ile a hwetša maswi kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na Nono o be a nyaka maswi a mantši?"

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, “Nono o ile kopana le eng ge a dutše a kitima ka lebenkeleng?”
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** “Go ba le šedi go ra goreng?”

Bula letlakala la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** Baile yena o be a nyaka eng?”
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** “Nono o rata maswi a mabjang? Ke ka lebaka la eng o realo? Ge le nagana ba tla hwetša marapo kae?”

Bula letlakala la 26

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, “**Ba ile ba tšea sephetho sefe ge ba sa hwetše marapo ao?”
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** “Go ra go reng go re ‘mehutahuta’ ya marapo?”

Bula letlakala la 27

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, “Baile o be a rata marapo a ma bjang?”
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** “Baile o duma marapo a eng? O rata go kokona marapo a eng?”

Ba thuše gore ba kgone go arola dikarolo tšeo ba sa tsebeng go di bala mantšung:

Mantšu	Medumo
kokona	ko-ko-na
mehutahuta	me-futa-futa
setšidifatšing	se-tše-di-fa-tšing
lebenkeleng	le-be-nke-leng
dirakeng	di-ra-keng

Thuto ya 7

O fe morutwana yo mongwe le yo mongwe sebaka sa go bala. Netefatša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o hwetša monyetla wa go bala le go araba dipotšišo.

- **Ba gopotše hlogo 'Melao e a re Šireletša'**
- **Botšiša, "**Ba feleletša ba dira eng?"

Bula letlakala la 27

- **Botšiša, "**Re feleleditše go diragala eng mo? Le nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 28

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na ba ile ba hwetša marapo a Baile?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba sa šomiše tsela yeo ba tlilego ka yona?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "O bona leswao la eng moo"'
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke kae mo yo a fihlilego pele, a sepelago pele?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwa a o tee o bala mafoko ka moka letlakaleng la pele.**
- **Botšiša,**" Ke leswao la eng le? Leswaong la go ema ke kae?"
- **Ba gopotše** lentšu **'setopong/leswaong la go ema'**

Bula letlakala la 31

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke efe e swanetšego go tloga pele seswantšhong?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Nono o be a thabišwa ke eng?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Nono a nyaka go ema gannyane?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Go kgotsofala ke go ba bjang?"

Bula letlakala la 33

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Ba be ba emetšeng nako e kaaka?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša, "**Nono o ile a goeletša dikoloi a reng?"

Bula letlakala la 34

- **Morutwana o tee a bale mafoko ka moka letlakaleng le.**
- **Botšiša,** "Ba ile ba sepela go fihlela ba fihla kae?"

Bula letlakala la 35

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Ke eng ye e beng e gakantšhitše Nono ka roboto ye?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba segišwa ke eng kudu ka tsela ye?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ba šetše ba fihlile kae bjale? Sephethephethe ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Go be go diregile eng robotong ye? Ke ka lebaka la eng o realo?"

Bula letlakala la 37

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,"** Ke eng ye e bego e gakantšha Nono?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Ke eng ye bohlokwa magareng ga melao ya tsela le lephodisa?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na o kile wa bona kotsi? Go be go direga eng?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge Nono a re Baile ke morutiši wa gagwe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a a šetšeng**
- **Botšiša,** "O nagana gore Kgogo o re bagwera ba gagwe ba kae?"

Bula letlakala la 39

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba sa boye? Ba be ba dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Nono o tlo dira eng ka tsebo ye a e hweditšego? Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 40

- **Ba balele karolo ya mafelelo ya kanegelo.**
- **Botšiša,** "Ke eng seo Kgogo a reng ba se tletše toropong? Metswalle e ile ya reng go Kgogo ge ba kgopela tshwarelo?"

Ba thuše gore ba kgone go beakanya tatelano ya ditiragalo tša kanegelo ba šomiša dikarata.

Dikarata tša ditiragalo (sequence story cards)	Dinomoro
Ba leswaong la go ema	
Ba tshela mmila ba ya lebenkeleng.	
Ba robotong yeo go hlagileng kotsi go yona	
Ba robotong ya go se šome	
Ba nyaka maswi le nama lebenkeleng	
Bjale ba a sepela ba ya gae,	

Thuto ya 8

Lehono go ralokwa papadi ka kanegelo ye.

- **Botšiša:** "Ke bomang bao e tla bago bagwera?" Nono, Kgogo le Baile
- **Botšiša:** "Ke mang yo e tla bago lephodisa?"
- **Botšiša,** "Ke bomang bao e tla bago bareki?"

Ba bangwe ba laola dikoloi tše di fetago le batho.
Mafelelong, dira bonnete ba gore barutwana ka moka ba kgona go bala puku ye ka bo bona.
Ba thuše go kwešiša kanegelo ye ka go araba dipotšišo mabapi le kanegelo ye.

Dipotšišo	Dikarabo
Kanegelo ye e bolela ka eng?	
Baanegwa ba hlogo ke bomang?	
Go diragetšeng mathomong a kanegelo?	
Kanegelo e fela bjang?	
Ke eng ye e bakileg sephethephethe robotong?	
Melao e re šireletša bjang? Dira mohlala.	

Sebakeng sa ba legato la 1 la go ithuta Mphato 3

Hlogo: ‘Mpho ya Letšatši la Matswalo’

Ho lokišetša thuto:

Eba le karata ye e nago le hlogo puku.

Mpho ya Letšatši la Matswalo

Eba le dikarata tša mantšu a a maswa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a maswa	Mantšu a šomišitšwego gantši
Segola	Mpho
Lepokisi	Letšatši
Rula	Matswalo
Nkgokolo	Nono
Godimo	Kgogo
Leano	Baile
Seroto	

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka khabara ya puku morago o bolele hlogo ya kanegelo.
- **Botšiša,** "Go diragala eng? O nagana gore ke kae mo?"
- **Botšiša,** "Bagwera ba bararo ba dira eng?"
- **Bolela** hlogo ya puku: **'Mpho ya Letšatši la Matswalo'**
- **Ba bontšhe karata ya hlogo ye:**

Mpho ya Letšatši la Matswalo

- **Botšiša**, "Le nagana gore puku ye e tlo bolela ka eng?"
- **Hlalosa** lentšu '**Mpho'.**

Bula letlakala le le latelang

- **Hlalosa,** "Puku ye ke ya legato la 1, go na le dipuku tše dingwe tša lenaneo le le sorolwana tšeo re tlo di bala ge re fetša ye.

Bula letlakala le le latelang

- **Hlalosa, "**Puku ye e gatišitšwe ka 2020, ke khamphani ya Shuter & Shooter."

Bula letlakala la 1

- **Botšiša,** "Bagwera ba ke bomang? Ba dira eng? O nagana gore ke ka lebaka la eng ba ripa bjang ebile ba fiela lehono?"

Bula letlakala la 2 le 3

- **Botšiša,** "Nono le Baile ba bolela ka eng? Kgogo o kae? Ge o nagana ba lokišetša mokete ofe?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'sekeng, swere gampe, phetše gabotse.'**
- **Hlalosa** gore mantšu a a ra go reng.
- Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.

Bula letlakala la 4

- **Botšiša,"** Nono le Baile ba dira eng? O nagana gore ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**mafolofolo, lebelo, godimo.'**
- **Hlalosa** mantšu a gore a ra go reng.

Bula letlakala la 5

- **Botšiša,"** Jwale go direga eng? Ba bolela ka eng? Kgogo o dira eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'ngwamarela'** hlalosa gore le ra go reng.

Thuša barutwana gore ba kgone go bala mantšu a maswa le tlhaloso ya wona. Ba a lokele dipukung tša bona tša mantšu.

'Mpho, tsekeng, swere gampe, phetše gabotse, mafolofolo, lebelo, godimo

Bala mantšu a le ditlhaloso tša wona morago o a lokele pukung ya gago ya tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Mpho	Selo se o se fiwago
Lahlega	Go sepela o nyaka o sa tsebe o ya kae
Swere gampe	Go kweša bohloko
Phetše gabotse	Go se lwale
Maatla	Maatla a go kgona go dira dilo
Ka lebelo	Go kitima kudu
Godimo	Mo o sa fihlelelego

Thuto ya 2

Tšwela pele go bolela ka diswantšho.

Bula letlakala la 5

- **Ba gopotše** hlogo: '**Mpho ya Letšatši la Matswalo.'**
- **Botšiša,** "Re feleleditše bagwera ba dira eng? O nagana gore go tlo direga eng bjale?"

Bula letlakala la 6 le 7

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Bagwera ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**bothata**, **dipatšane'** hlalosa mantšu a.

Bula letlakala la 8

- **Botšiša, "**Go direga eng mo? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Ba bontšhe lentšu** le reng '**ngwaya.'**
- **Hlolosa** gore lentšu le le ra goreng: ingwaya.

Bula letlakala la 9

- **Botšiša,** "Ba dira eng bjale? Ba a raloka goba ba a lwa? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Ba bontšhe lentšu 'kitimišana'** hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 10

- **Botšiša, "**Go tlo direga eng mo? Na Baile o loma Nono?"
- **Šupa** lentšu **'pitikantšhitše, ntsikiritla'** hlalosa gore gora go reng.
- **Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Bula letlakala la 11

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba patlame? Na ke bošego goba ba a khutša?"

Bula letlakala la 12 le 13

- **Botšiša,** "Ke dijo tša mosegare goba tša mantšiboa? Ba ja eng gona dijo di apeile ke mang? Ke ka lebaka la eng Nono le Baile ba bolela ba le tee Kgogo a sego?"

Bula letlakala la 14 le 15

- **Botšiša, "**O nagana gore go be go direga eng matlakaleng a? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Ba šupetše** lentšu **'tletšetletše, segola,'** hlalosa.
- **Botšiša, "**Ke mang yo? Ke eng ye e bego fase?"

Bula letlakala la 16 le 17

- **Botšiša, "**Nono o topela eng? O a lokela kae?"

Bula letlakala la 19

- **Botšiša, "**Nono o torowa eng? Seo ba se torowang se tla ba thuša bjang?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."
- Ba thuše go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona.

bothata, **dipatšane'** '**pitikantšhitše**, **ntsikiritla, kitimiša**, **tletšetletše**, **segola**,'

Bala mantšu a le tlhaloso ya wona morago o a lokele pukung ya gago ya tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Bothata	Selo se se go makatšago
Dipatšane	Diphoofotšwana tše di nwago madi
Pitikantšhitše	Phikologa fase
Ntsikiritla	Go tshwaratshwara motho o
	mo šegiša
Kitimiša	Go kitimišana
Tletšetletše	Dilo tše di lego gohle
Segola	Ntlo ya nonyana/kgogo

Thuto ya 3

Tšwela pele ka go sekaseka diswantšho.

Bula letlakala la 19

- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Mpho ya Letšatši la Matswalo'**
- **Botšiša,** "Etse re feleleditše go direga eng mo? Ge le nagana go tlo direga eng bjale?"

Bula letlakala la 20 le 21

- **Botšiša, "**Ba nagana eng ge ba lebeletše seswantšho se ba se thadilego?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'seroto, boleta'** hlalosa gore go ra go reng.
- **Botšiša,** "Ba tlo dira eng ka bjang bjo ba bo kgoboketšago? Na bjang bona bo omoletše goba bo thapile?"
- **Šupa** lentšu **'phutholla'** hlalosa.

Bula letlakala la 22 le 23

- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? Ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'mafofa'** hlalosa.
- **Botšiša,** "Baile o swere eng?"
- **Ba bontšhe** polelwana **'ipetha sehuba'** hlalosa.

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša,** "Nono o bonang?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'dumelelana, kgotsofala'** hlalosa.
- **Botšiša,** "Baile o dirang? O nagana gore ba tlo dira eng ka thapo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'baki'** hlalosa.

Bula letlakala la 26 le 27

- **Botšiša,** "Ba roka mosamelo goba segola?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'manyokenyoke'** hlalosa.
- **Botšiša,** "Ke tše ba di dirago? Na Kgogo o tla thaba ge ba mo fa segola se?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'polelo'** hlalosa.

Bula letlakala la 28 le 29

- **Botšiša,** "Na segola se se fedile? Na ke se se botse?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'borutho, thubege' hlalosa** gore a ra go reng.

Bula letlakala la 30 le 31

- **Botšiša, "**Nono le Baile ba fihla ba swere eng? Ke ka lebaka la eng ge bagwera ba thabile?"
- **Ba bontšhe lentšu 'lepokisi'** o ho hlalose.

Bula letlakala la 32 le 33

- **Botšiša, "**O nagana gore go direga eng mo? O nagana gore ke lepokisi la eng leo?"
- **Ba bontšhe l**entšu '**matepe'** hlalosa.
- **Ba bontšhe** polelwana **'o phošitše'** hlalosa.

Bula letlakala la 34 le 35

- **Botšiša,** "Kgogo o ikwa bjang ka morago ga go hwetša mpho ya gage ya matswalo? Ke ka lebaka la eng o realo?" O ka nagana gore e reng koša ye ba e opelago?"
- **O se ke wa bula letlakala le le latelang.**

Barutwana a ba nagana gore go tlo direga matlakaleng ao a latelago, kanegelo ye e tlo fela bjang?

Thuša barutwana gore ba kgone go bala mantšu le go kwešiša tlhaloso ya wona.

Mošomo

Bala mantšu a le tlhaloso ya wona morago o a lokele pukung ya gago ya tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Makoko	Go ikgantšha
Medu	Ke karolo ya mohlare ye e lego ka fase ga mabu
Baki	Seaparo se se aparwago ge go tonya.
Manyokenyoke	Selo sa lehuto se se kopanego.
Dumelelana	Go kwana
Kgotsofala	Ke go hlatswega pelo
Borutho	Go fiša gabose
Lepa	Papadi ya go akanya selo se sengwe,
	ye e hlaloswang ke yo mongwe.

Thuto ya 4

Barutwana ba tla bala ka o tee.

- **O fe barutwana ka mokamonyetla pele nako e fela.**
- Ba thuše ka mokgwa wa menwana ye mehlano ge ba kopana le lentšu le ba sa le tsebeng.

Monwana wa mogogorupa – Tlogela lentšu le o sa le tsebego, o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa – lebelela seswantšho le hlogo.

Monwana wa gare – ipotšiše gore ke karolo efe ya lentšu ye o sa kgonego go e bala.

Monwana wa bobedi – bitša lentšu go latela modumo.

Monwana o monnyane – Botšiša morutiši wa gago gore na lentšu le ra goreng.

- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu le ra go reng.
- **Bala hlogo ya kanegelo.**

Bula letlakala la 1

- **E re,** "Re tla kwa gore kanegelo e thoma bjang."
- **Ba balele mafoko a mabedi.**
- **Botšiša,** "Ba re ke letšatši la mang la matswalo lehono?"
- **Go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša**, "Ba be ba duma go direla Kgogo eng? Ge o naga
- ke eng ye ba nyakago go e nagana gabotse bjale?"
- **Ba gopotše** lentšu **'dumelelana'.**

Bula letlakala la 2

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a direla Nono eng nakong yeo a bego a le sepetlele? Nono o be a swere ke eng?"

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go boela sekeng go ra go reng?"
- **Go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go phela gabotse? Taba yeo ba bego ba bolela ka yona e ile ya ba swara bjang?"

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a tharo.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Nono a ikwa e kare a ka kitima ka lebelo la mmutla? Ke eng ye e dirago gore a ikwe a na le maatla?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go fofela godimo?"

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go ngamarela go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Ke eng tše Nono a reng o di hweditše e le tše dintši?"

Bula letlakala la 6

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go duma go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go makatša motho go ra go reng?"

Bula letlakala la 7

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go ba le bothata go ra go reng? Ge o nagana, Kgogo o ile go thuša Baile bjang?"

- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a thuša Baile bjang? O be a na le bothata bofe?"

Bula letlakala la 8

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Go kitimiša go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Baile o be a longwa ke eng?"

Bula letlakala la 9

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša,** "Nono le Baile ba be ba bontšhana eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge Nono a re bo Baile ba rata go loma? Go kitimišana ke go dira eng?"

Thuša barutwana gore ba kgone go kwa le go bona medumo ya ditlhaka tše tharo bjalo ka ye:
ngw > ngwamarela;
tsh > tshela

Mošomo

Bopa mafoko ka mantšu a

Mantšu	Mafoko
swaretše	A nke o nagane gore re go swaretše eng?
mpontšheng	
longwa	
fase	

- **Ba gopotše** hlogo **'Mpho ya Letšatši la Matswalo'**

Bula letlakala la 9

- **Botšiša,** "Etse re feleleditše go direga eng mo?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mane.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge Baile a be a pitikantšha Nono fase?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Baile a nyaka gore Nono a be Baile yo mobotse?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Baile le Nono ba dirang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Kgogo o be a ba biletšwang? Ge o nagana go tlo direga eng bjale letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 12

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mane.**
- **Botšiša,** "Go kwala ka eng ge Kgogo a šetše a nyaka go beela mae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša,** "Ke eng ye e ileng ya dira gore Baile le Nono ba lebelelane ba sege?"

Bula letlakala la 13

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Nono o ile a hwetša leano la eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba be ba nyaka go direla Kgogo se sengwe?"

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Go ra go reng go re moradia?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- **Botšiša**, "Ba re Kgogo o bea mae a gagwe kae?"

Bula letlakala la 15

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke eng yeo Nono a sa e ratego e dirwa ke Kgogo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Nono o ile a dirang ka mae a Kgogo? Ge o nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Nono o re ba direle Kgogo eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšeng.**
- Botšiša, "Ba be ba nyaka go bontšha Kgogo eng ge ba mo direla segola."

Bula letlakala la 17

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng boNono ba sa nyake Kgogo a bona se ba mo diretšego sona?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ge o nagana go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 18

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke go dira eng go thala selo monaganong? O nagana gore ba be ba tlo thala bjang menaganong?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ba thoma ka go thala pele segola sa Kgogo?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Nono le Baile ba ile ba dumelelana ka kgopolo efe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a a šetšego.**
- **Botšiša,** "Nono o be a tlo dira eng ka pampiri le phentshele?"

Ba thuše gore ba kgone go araba dipotšišo tša mehutahuta. Go hwetša mabaka/dipotšišo tše di bulegilego.

Mošomo

Dira mafoko ka mantšu a

Dipotšišo	Dikarabo
Na o kile wa fiwa mpho?	
E be e le ya eng?	

Dipotšišo tša go bulega	Dikarabo
Na go na le mogwera yo a kilego a go hlokomela yo o ka ratang go mo fa mpho?	
Kgogo, Nono le Baile ke bagwera ba ba bjang?	
O na le bagwera ba ba kae?	
Ba hlalosa Kgogo bjalo ka motho yo mo bjang?	
Wena o motho yo mobjang?	

Thuto ya 6

Re tšwela pele ka go bala ka o tee.

Bula letlakala la 19

Ba gopotše hlogo ya kanegelo.

- **Botšiša,** "Re feleditše re bolela ka eng mo? Ge o nagana go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 20

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ba be ba boledišana ka gore ba tla šomiša eng go dira segola? Ba be ba nyaka se be bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo lokela eng ka fase? Ba be ba tlo bea eng godima ga mosamelo?"

Bula letlakala la 21

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba dira thapo ka eng? Mosamelo o be o tlo ba bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo bea selo sa boleta kae? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 4.**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo bea eng ya boleta gona ba be ba tlo e hwetša kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego**
- **Botšiša,** "Ba be ba tla hwetša mafofa kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke eng yeo ba bego ba swanetše go e hlokomela?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge o swanetše o ipethe sehuba ge o efa motho selo?"

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Nono o be a bona eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Nono le Baile ba ile ba dumelelana ka eng?"

Bula letlakala la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Nono o dira eng, Baile yena o dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke eng yeo Nono a tla kgopelago gore Baile a mo rokele yona? Ge o nagana go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 26

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Manyokenyoke ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a a šetšego.**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go hwa ka disego?"

Bula letlakala la 27

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "O nagana gore Kgogo o be a tlo thabela segola sa gagwe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke eng seo Kgogo a tla tlogelang go se dira?"

Bula letlakala la 28

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ba nyaka Kgogo a kwe eng segoleng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "O nagana gore ke ka lebaka la eng ge ba fihlela Kgogo segola?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ba nagana go fihlela Kgogo mpho ya gagwe ya bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "O nagana gore e reng koša ye a tlo mo opelela yona? Nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Ba thuše gore ba kgone go araba dipotšišo mabapi le kanegelo ye.

1. **Ke letšatši la mang la matswalo?**
2. **Ba ile ba tšea sephetho sa go direla Kgogo eng?**
3. **Na ebile mpho ye botse goba aowa? Hlalosa.**

Thuto ya 7

Tšwelang pele ka go bala.

Bula letlakala la 29

- **Ba gopotše** hlogo ya pale **'Mpho ya Letšatši la Matswalo.'**
- **Botšiša,** "Re feleleditše re bala ka eng? Bjale go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba ile ba bea lepokisi kae? Ba be ba le beela eng moo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Koša e be e reng? E opelwa ge go direga eng?"

Bula letlakala la 31

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a makatšwa ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba rata Kgogo?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Kgogo o be a nagana gore Nono le Baile ba mo swaretše eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Go phoša ke go dira eng?

Bula letlakala la 33

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Na Kgogo o ile a kgona go nagana ka nepo ya mpho ya gagwe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Go thaba kudu go ra go reng? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 34

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša**, "Koša ya Kgogo e be e reng?"

Bula letlakala la 35

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke bomang ba opelang bjale? Koša e be e reng? Ge o nagana, go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke eng yeo ba reng Kgogo a feleletše go e dira?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša, "**Ba ile ba tsena ka ntlong gore ba dire eng?"

Bula letlakala la 37

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 4**
- **Botšiša,** "Go o alamela go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Kgogo o be a fela pelo ya eng? Ge o nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ho iphihla go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a mafelelo.**
- **Botšiša,** "Mafelelo a kanegelo ye e bile a fe?"

Ba thuše gore ba kgone go akaretša kanegelo ye ba e badileng ka go latelantšha ditiragalo.

Mošomo

Beakanya ditiragalo tše ka tatelano ya tšona. a	
Ditiragalo	1, 2, 3, 4, 5, 6 & 7
Ba fa Kgogo segola sa gagwe.	
Ba opela koša ya segwera.	
A ba bitša gore ba tlo ja.	

Beakanya ditiragalo ka tatelano ya tšona	
Ba opela koša ya letšatši la matswalo.	
Ba thala mogopolong go dira segola sa Kgogo.	
Ba dira segola sa sediko.	
Ba thoma go se thala gore se tlo lebega bjang.	

Thuto ya 7

A ba raloke papadi ya kanegelo.
Botšiša, "Ke bomang bao e tla bago baanegwa, Kgogo, Nono le Baile?"
Kgetha yo a tla anegago kanegelo nakong yeo baanegwa ba swantšhiša kanegelo.
Ke mang yo a anegago kanegelo.
Barutwana ba bangwe e tla ba balatedi.
Barutwana ka moka ba swanetše go dira se sengwe nakong ya papadi.

Hlogo: ‘Difihlolo le bana’

Go lokišetša thuto:

Eba le karata ye e nago le hlogo ya kanegelo.

Difihlolo le bana

Mantšu a maswa	Mantšu a šomišitšwego gantši
Topa	Difihlolo
Sefo	Dijo
Hlogonolofatša	Diaparo
Bapela	Tswianyana
Hlothola	Toropong
Kgama	Raloka
Bolela	Bana
	Fiela

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka khabara ya puku.
- **Botšiša**, “Ke kae moo? Na bagwera ba ba bolela ka eng?”
- **Ba bontšhe** lentšu ‘**dikgong’.** Hlalosa gore dikgong ke tša go dira eng.
- **Bolela** hlogo ya puku.

Difihlolo le bana

- **Hlalosa** hlogo, **“Difihlolo le bana**.”
- **Botšiša,** “Ge le nagana, kanegelo e tlo bolela ka eng?”

Bula letlakala le le latelang

- **E re,** “Ke puku ya 4 fela go na le tše dingwe tše 2 tše di šetšego tšeo re sa tlogo di bala.”
- **Hlalosa**, “Puku ye e gatišitšwe ka ngwaga wa 2020, ke khamphani ya Shuter & Shooter.”

Bula letlakala la 1

- **Botšiša, “**Go direga eng mo? Re bonang?”
- **Ba bontšhe** lentšu ‘**setampa’** hlalosa gore ke eng.

Bula letlakala la 2 le 3

- **Botšiša,** “Bjale go direga eng? Ke mang yo a tšwago ka keiti? O ya kae Na ke Kgogo goba ke ngwana wa gagwe? Leina la gagwe ke mang?”
- **Ba bontšhe** lentšu **‘Tswianyana’** hlalosa gore ke mang yo.
- **Botšiša,** “Nono o dirang? O nagana gore ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a mo raka? Nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?”

Bula letlakala la 4 le 5

- **Botšiša,** “O nagana gore bagwera ba ba bolela ka eng? Dikgong di pele ga ntlo ya eng?”
- **Botšiša, “**Ditswianyana di dira eng?”
- **Ba bontšhe** mantšu a **‘Tswio, ntshwabiša, Tswiotswio’** Hlalosa

Bula letlakala la 6 le 7

- **Botšiša,** “O nagana Tswianyana o dirang? Na ditswianyana di a lwa? Di lwela eng?”
- **Ba bontšhe** lentšu **‘kgorometša, hlokomela’** hlalosa
- **Botšiša, “**O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?”

Bula letlakala la 8 le 9

- **Botšiša, “**Ke ka lebaka la eng Tswianyana a šetše a le tee? O nagana gore Kgogo o reng bjale? Ke ka lebaka eng a apere thetho?”
- **Botšiša,** “Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?”
- **E re,** “Re tla tšwela pele nakong ye e tlang.”

Thusa barutwana gore ba kgone go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Setampa	Lefela le le kgatlilwego la apewa le dinawa.
Hlokomele	Go ela hloko
Ipeakanya	Go itokiša gabotse
Kuka	Go phagamiša
Tlala	Go hloka dijo

Thuto ya 2

Ba gopotše hlogo '**Difihlolo le bana**'

Bula letlakala la 9

- **Botšiša, "**Re feleleditše go direga eng mo? O nagana gore tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 10 le 11

- **Botšiša**, "Go direga eng bjale? Ke ka lebaka la eng ba hlapela pomping?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**tlala'** hlalosa gore ke eng.
- **Botšiša, "**O nagana gore ke ka lebaka la eng ba be ba swarane ka matsogo tafoleng?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**tlhogonolofatšo**' hlalosa.

Bula letlakala la 12 le 13

- **Botšiša,** ''Go direga eng bjale? O nagana gore Kgogo o galefile goba o thabile? Ke ka lebaka la eng o realo?
- **Ba bontšhe** polelwana ye '**a tuka malakabe'** hlalosa gore go ra go reng.
- **Hlalosa,** ke goreng go galefa kudu.
- **Botšiša,** "Tswianyana o dira eng? Le nagana gore go tlo direga eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'kobola'** hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 14 le 15

- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? O nagana gore ke ka lebaka la eng Baile a eme ka lerapo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'ntshwabiša'** hlalosa
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Baile a dutše gabotse setulong? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'rothiša mare'** hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 16 le 17

- **Botšiša,** "Ditswianyana di ja eng moo? Na ditswianyana di rata setampa?"
- **Ba bontšhe** mantšu '**kgangwa'** hlalosa gore go ra go reng.
- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? Ba nwa eng?"
- **Ba bontšhe** polelwana **'mohuta ofe'** hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 18 le 19

- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? O nagana gore ba binela eng bjale?"
- **Botšiša,** "Go diragala eng mo? O nagana gore ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a ituletše sofeng? Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 20 le 21

- **Botšiša, "**Bjale ke mang yo a fielago?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'reta'** hlalosa gore go ra go reng.
- **Botšiša,** "Kgogo o reng go Tswianyana? Ge o nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Ba thuše gore ba kgone go kwešiša mantšu le tlhaloso ya wona. Ba a lokela ka gare ga dipuku tša bona tša tlhaloso.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
A tuka malakabe	A galefa kudu
Tlala	Go nyaka dijo
Ntshwabiša	Go dira selo se se dirago o se ke wa thaba.
Kobola	Go gobatša/go ja ka molomo wa kgogo
Mohuta ofe	Selo sa go jfapana le tše dingwe
mokgama	Go kgangwa ke selo
Reta	A bolele se sebotse ka yena

- Ba gopotše hlogo ya kanegelo le mo ba feleleditšego gona.

Bula letlakala la 21

- **Botšiša**, "Re feleleditše go direga eng mo? Kgogo le Tswianyana ba bolela ka eng? Ge le nagana, go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 22 le 23

- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? Bana ba Kgogo ba dira eng? O nagana gore ba tlo apara diaparo dife?"

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša,** "Go diragatše eng bjale ge go homotše ka tsela ye?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'boroko ke sera, a tšerwe ke boroko'** hlalosa gore a ra go reng.

Bula letlakala la 26 le 27

- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? Ba se dira eng bjale?"

Bula letlakala la 28 le 29

- **Botšiša**, "Ekare go na le se se diregago go Tswianyana, na o a lla? O nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 30 le 31

- **Botšiša,** "Kgogo o dira Tswianyana eng? Ke ka lebaka la eng Tswianyana a dutše sofeng? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 32 le 33

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Na Tswianyana o tla feleletša a robetše?"
- **Babontšhe** mantšu a **'kitimiša, kuka'** hlalosa.
- **Botšiša,** "O nagana gore Tswianyana o tlo robala sofeng? O nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 34 le 35

- **Botšiša, "**Go direga eng mo? Ba aparetše eng bjale? Na go na le mo ba yang gona?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'difihlolo'** hlalosa.
- **Botšiša,** "Ba ya kae?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**itokiša'** le hlalose.

Bula letlakala la 36 le 37

- **Botšiša, "**Ba dira eng bjale tafoleng? Ba be ba tlo ya kae"
- **Botšiša,** "Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"
- **E re,** "Re ka se bule letlakala le le latelago, re tla kwa ge re bala gore go feleletše bjang."

Ba thuše gore ba kwešiše mantšu a maswa le tlhaloso ya wona.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Kuka	Go emiša
Nkuke	Nkemiše
Itokiša	Go ipeakanya gabotse
Boroko ke sera	Boroko bo tla o se wa nagana
Khukhuna	Go fihla motho a sa go bone.

Thuto ya 4

Go bala morutwana o tee morago a araba dipotšišo tše di fapanego.

- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Difihlolo le bana.'**
- **Ba gopotše mokgwa wa menwana e 5.**
- **Ba balele hlogo.**

Bula letlakala la 1

- Ba balele letlakala la pele.
- **Botšiša**, "Go direga eng mo? Ke ka lebaka la eng ba rwalela dikgong? Ke mang yo a pakang dikuku tše di bose?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**setampa'** ba gopotše tlhaloso.

Bula letlakala la 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**O nagana gore Tswianyana o ya kae?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**Tswianyana'** ba gopotše tlhaloso.
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge Tswianayana a be a homotša Nono ge a mmitša?"

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Go itaola go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego.
- **Botšiša**, "Nono o ile a reng ge a hwetša Tswianyana?"

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go rwalela ke go dira eng? Ba tlo dira eng ka dikgong?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Kgogo o ile a leboga a reng?"

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "O swanetše o reng ge o nyaka go ya go raloka?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Tswio ke mang, Tswiotswio yena ke mang?"
- **Ba gopotše** mantšu a **'Tswio, ntshwabiša, Tswiotswio'.**

Bula letlakala la 6

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go kgorometša ke go dira eng?"
- **Ba gopotše** mantšu **'kgorometša, hlokomele' .**
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša, "**Ngwanabo Tswianyana ke mang?"

Bula letlakala la 7

- **Morutwana o tee a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge bana ba bangwe ba tlogela go raloka?"
- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Ke mang a ileng a šala a bapala a le tee"

Bula letlakala la 8

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge Tswianayana a raloka a le tee? Kgogo o reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Ke bomang ba ba sa nyakeng go raloka le Tswianyana?"

Bula letlakala la 9

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Kgogo o be a ba biletšang?'
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a re ba thome ka go dira eng pele ba thoma go ja?"
- O nagana gore go tlo go tlo direga eng letlakaleng la go latela.
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Thuša barutwana gore ba kgone go arola mantšu ka ditlhaka.

Mantšu	Medumo ya ditlhaku
setampa	s/e/t/a/m/p/o/
hlokomele	
itokiša	
kuka	
tlala	
nyamoga	

- **Ba gopotše** hlogo '**Difihlolo le bana'.**

Bula letlakala la 9.

- **Botšiša**, "Re feleleditše go direga eng mo? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Go direga eng bjale? Kgogo o ile a kgalemela Tswianyana a reng?"
- **Ba gopotše** lentšu '**tlala'.**
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ba be ba duma eng tafoleng?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiš**a, "Go tlhogonolofatšo go ra goreng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba swarane ka matsogo? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 12

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ba be ba dira mekgwa efe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** ''Go direga eng bjale? O nagana gore ke ka lebaka la eng ge Kgogo a galefile? Ke ka lebaka la eng o realo?"

Bula letlakala la 13

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge matswiana a tsena ka gare ga dijo ge ba eja?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Tswianyana o dira eng? Ke go dira eng go kobola?"

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go direga eng bjale? Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a botša Baile gore megabaru ga e nyakege?
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego**.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a re Nono le Baile ba a mo swabiša?"

Bula letlakala la 15

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Nono a tlaleletša ka go reng?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Tswianyana o re setampa se mo dirang?"
- **Ba gopotše** lentšu '**mokgama'.**

Bula letlakala la 17

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "O tlo paka mohuta o mobjang wa kuku?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ba ile go reka eng toropong? Nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 18

- **A go bale morutwana o tee**
- **Botšiša, "**Ba ile go dira eng toropong?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 3.**
- **Botšiša,** "Ba nagana gore Tswianyana o tlo dira eng? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke kae mo Tswianyana a ka se ye gona ge a sa šome?"

Bula letlakala la 20

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Tswinyana o ile a dira eng ge a e kwa gore go tlo iwa toropong?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go reta go ra goreng?"

Ba thuše gore ba bale ka kwešišo ba ele hloko maswao a polelo.

Fegelwana> ,

Potšišo >?

Makalo >!

Mošomo

Mafoko	Maswao a polelo
Dikgong tše ke tla paka ka tšona gosasa.	,/ ./ !/ ?/
Lenyaka ke pake mohuta ofe wa kuku,	,/ ./ !/ ?/
Kgogo a botšiša	,/ ./ !/ ?/
Ya tšhokolete	,/ ./ !/ ?/
Ba bolela setee	,/ ./ !/ ?/
Go lokile fela re tla swanela ke go ya toropong ka moka	,/ ./ !/ ?/

- Ba gopotše hlogo ya kanegelo le mo ba feleleditšego gona.
- Go bala morutwana o tee.

Bula letlakala la 21

- **Botšiša**, "Re feleletditše go direga eng mo? Kgogo le Tswianyana ba bolela ka eng. Le nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Ba be ba tšea leeto la go ya kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**.
- **Botšiša**, "Ba ile ba tšea sephetho sa eng ka diaparo tša bona?"

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go potuma go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ba be ba boledišana ka eng bošego?"

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go ra go reng gore boroko ke sera?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go ile gwa direga eng ka Tswianyana ge a swerwe ke boroko?"

Bula letlakala la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Bana ba bo Tswianyana ba be ba mo tsošetšang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Tswianyana o be a lla a goeletša a reng?"

Bula letlakala la 26

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng Tswianyana a be a lla?"

Bula letlakala la 27

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Tswianyana o be a lora eng?"

Bula letlakala la 28

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge pelo ya Tswianyana e le bohloko?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 3**
- **Botšiša,** "Pelo ya Tswianyana e be a kweša bohloko ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ba ile ba homotša Tswianyana ka go reng?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Tswianyana o ile a re o tla dula go fihla neng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a sa nyake go robala?"

Bula letlakala la 31

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a be a dutše sofeng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego**.**
- **Botšiša, "**Tswianyana o be a tšhaba eng ge go tingwa lebone? Le nagana gore go direga eng letlakaleng la go latela?"

Ba thuše ka go ba gopotša mokgwa wa menwana ye mehlano.

- Ba gopotše hlogo ya kanegelo: **Difihlolo le bana**

Bula letlakala la 31

- **Botšiša, "**Re feleleditše go direga eng kanegelong ye?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Kgogo o ile a kuka Tswianyana a mo iša kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Na Tswianyana o tla feleletša a robetše?"
- **Ba gopotše** mantšu a '**kuka, kuke.**

Bula letlakala la 33

Morutwana o tee a bale mafoko a 3

- **Botšiša**, "Ke mang yo a tsogileng pele?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego**.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a be a sa nyake go robala? Le nagana gore go be go tlo diragala eng?"
- **Ba gopotše** polelwana ye **'Gwa sa'.**

Bula letlakala la 34

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Ke mang a ileng a hlalosetša Tswianyana? O hlalositše a reng?"
- **Ba gopotše** lentšu **'emetše'.**
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go '**emela motho**'
- **Ba gopotše** lentšu '**itokiša'.**

Bula letlakala la 35

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go itokiša?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ba ile ba dirang ge ba fetša go itokiša?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ke mang yo a bego a tlo tšhaba ka dijo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego**.**
- **Botšiša**, "Ke mang yo a ratang go latswa dijo?"

Bula letlakala la 37

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Ke efe taba ye e bego e swanetše go feta?
- **Ba gopotše** lentšu '**nyamoga'.**
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ke go ja bjang go ja gabotse?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ba ile ba dira eng ge ba feditše go ja?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Go ra go reng go tsena tseleng? E ya kae tsela?"

Ba thuše gore ba kgone go kwešiša mantšu a maswa go tšwa kanegelong gore ba kgone go ipalela ka bo bona.

Thuto ya 8

- **Lehono re a bapala.**
- **Botšiša, “**Ke bo mang bao e tla bago baanegwa ba kanegelo?”
- **Botšiša, “**Ke mang yo e tla bago Kgogo, Nono le Baile? “
- **Botšiša, “**Ke mang yo e tla bago Tswianyana?”
- **Botšiša, “**Ke bomang bao e tla bago matswianyana a mangwe?”
- **Botšiša, “**Ke mang yo a anegago kanegelo?” **barutwana ba bagwe bat la thuša yo a anegago kanegelo.**

Ba thuše go beakanya ditiragalo tša kanegelo ka tatelano.

Mošomo

Dikarata tša ditiragalo	Dipolelo tša ditiragalo
	
	
	
	
	
	
	
	

Hlogo ya puku: Lapa le ya toropong (Legato la 1)

Sabakeng sa ba legato la pele la go thoma go ithuta (Mphato wa 3)

Go lokišetša thuto

Dira karata ya hlogo ya puku.

Lelapa le ya toropong

Mantšu a maswa	Mantšu a šomišitšwego gantši
Lapa	Toropo
Thinthela	Pase
Morithi	Thekisi
Lenaneo	Kgogo
Tšwelela	Tswianyana
Teratela	Tsela
Thušetša	Nono

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka khabara ya puku.
- **Botšiša**, "Ke kae mo? Go direga eng? Ke ka lebaka la eng o realo? O bona eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**lapa'** hlalosa.
- **Bolela** hlogo ya puku.

Lelapa le ya toropong

- **Botšiša,** "Ge le nagana puku ye e tlo bolela ka eng?"

Bula letlakala le le latelang

- **Hlalosa**, Ke puku ya 5, Legato a pele. Go šetše e 1 yeo re tlo e balago ge re fetša ye.

Bula letlakala la latelang

- **Hlalosa**, puku ye e gatišitšwe ka ngwaga wa 2020, ke khamphani ya Shuter&Shooter.
- **Ba bontšhe** nomoro ya puku **-ISBN.**

Bula letlakala la 1

- **Bolelang** ka diswantšho.
- **Botšiša**, "Ba kae mo? O nagana gore ba ya kae gona ba tlo sepela ka eng?"

Bula letlakala la 2 le 3

- **Botšiša**, "Bagwera ba kae bjale? O nagana gore ba tlo sepela ka eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu, **'thekesi'** le hlalose.
- **Botšiša,** "Wena o rata go namela eng? O nagana gore go tlo direga eng bjale"
- **Ba bontšhe** polelwana **'thuntšha marole'** hlalosa.

Bula letlakala la 4 le 5

- **Botšiša**, "O nagana gore thekesi e sepela gannyane goba ka lebelo? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Botšiša, "**Ba dirang bjale letlakaleng la la 5? O nagana gore ba tlo namela thekisi yeo?"
- **Babontšhe** mmolelwana no '**o e beile fase'/ šia dikoloi ka moka'** hlalosa.
- **Botšiša,** "Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 6 le 7

- **Botšiša,** "Bagwera ba ya kae bjale?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'toropong'** hlalosa lera go reng**.**
- **Botšiša,** "Na ba nametše ye goba aowa? Ke ka lebaka la eng o realo? Ge le nagana go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 8 le 9

- **Botšiša,** "kganthe bagwera ba ya kae? Ba šetše goba ba sepetše? Ba tšhaba eng bjale?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Bula letlakala la 10 le 11

- **Botšiša,** "Ke senamelwa sefe se se ileng sa latela? Na ba e thabetše pese?"
- Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?
- Thuša barutwana gore ba kwešiše mantšu a maswa le go a lokela dipukung tša tlhaloso ya mantšu.

Mošomo

Bala mantšu a morago o a lokele ka pukung ya gago ya tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Lapa	Batho ba tswalanago ka madi
Thuntšha marole	Ge lerole le phagama fase le eya hodimo
Thekisi	Koloi ye e karego pese, fela e nnyane
O e beile fase	Ge koloi e kitima kudu
Monyakong	Lebating
Toropo	Lefelo leo le tletšego mabenkele a mantši

- **Ba gopotše** hlogo **'Lapa le ya toropong'.**

Bula letlakala la 10 le 11

- **Botšiša,** "Kana ba feleleditše go direga eng mo? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 12 le 13

- **Botšiša,** "Go ile tšwelela eng ka morago ga pese? O nagana gore ba feleleditše ba nametše senamelwa sefe?"
- **Ba bontšhe** polelwana **'ke ya Motobatši'** hlalosa.

Bula letlakala la 14 le 15

- **Botšiša,** "Na ba namela thekisi? O nagana gore Tswianyana o ile a kgalemelwa ka lebaka la go ema ka thekhising? Na go a emiwa ka thekising ge e sepela?"

Bula letlakala la 16 le 17

- **Botšiša,** "O nagana gore Baile o botšiša eng ge a lebeletše morago bjalo? Le nagana gore go tlo direga eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'Sekeleketla'** hlalosa.

Bula letlakala la 18 le 19

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Baile a swara bana? O nagana gore ba emetše eng bjale? Na o swanetše go dira eng ge o tshela tsela?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'la go ja, la nngele'.**

Bula letlakala la 20 le 21

- **Botšiša,** "O nagana gore ba kae bjale? Ba dirang, Tswianayana o eme kae? Na ba swere lenaneo la dilo tše ba tlodi rekago?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'lenaneo'** hlalosa.

Bula letlakala la 22 le 23

- **Botšiša,** "Ba swere pampiri ya eng? Na ba šetše ba hweditše lenaneo? O nagana gore le hweditšwe ke mang? O nagana gore ba tla hwetša dilo ka moka tšeo ba di nyakago?"

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša,** O nagana gore Kgogo o reng go Tswianyana? Bjale ba dira eng motšheneng wa go patela dilo?"
- **Ba bontšhe** mantšu **'tasene, lemoša, banila esentshe'** hlalosa gore ke eng.
- **Thuša barutwana go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona.**

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Sekeleketla	Leina la lebenkele
Motobatši	Leina la mootledi wa thekisi
tasene	Mae a tshelela
Lenaneo	Dilo tše di ngwadilwego
Banila esentshe	Selo se se tšhelwago ge go pakwa

Thuto ya 3

Ba gopotše hlogo ya kanegelo **'Lapa le ya toropong'.**

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša,** "Na re feleleditše go direga eng mo?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'ditšhipisi'** hlalosa.

Bula letlakala la 26 le 27

- **Botšiša**, "Nono o ile go tšea eng? O nagana gore ba tla reka le tšona ditšhipisi? Na le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelang?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'matšato'.**

Bula letlakala la 28 le 29

- **Botšiša,** "Ba tlo tshela mmila, na ba sa gopola seo ba swanetšego go se dira pele ba tshela? O nagana gore ba tlo ya kae bjale?"

Bula letlakala la 30 le 31

- **Botšiša "**Mebala ya aesekhirimi e bjang? Na wena wa e rata? Kgogo le Baile bona ba nwa eng?"
- **Botšiša**, "Kgogo le Baile ba nwa eng? Le bjang lefelo le ba lego go lona? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 32 le 33

- **Botšiša**, "Ke kae mo ba fetang gona? Go direga eng mo? Na o nagana gore ba tla tsena phakeng? Go na le eng phakeng?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'meswinki, mebalabala'** hlalosa.

Bula letlakala la 34 le 35

- **Botšiša,** "O ka dira eng phakeng? Wena o ka bapala eng phakeng?"
- **Ba bontšhe** mantšu '**phikiniki, mphago**' hlalosa

Bula letlakala la 36 le 37

- **Botšiša**, "O nagana gore ba kae bjale mo? Na ba setše ba boela gae? Ba sepela ka eng? Le nagana gore kanegelo ye e tla felela bjang?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Ba thuše go arola mantšu ka medumo.

Mošomo

Mantšu	Medumo
ditšhipisi	d/i/tjh/i/p/i/s/i/
tswete	
mphago	
miswinki	
mebalabala	
phikiniki	

Thuto ya 4

- **Ba gopotše** hlogo '**Lapa le ya toropong'.**
- Barutwana ba tla bala ka o tee.
- **Ba gopotše mokgwa wa menwana ye 5**

Bula letlakala la 1

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- "**Botšiša**, "Lapa le be le emetše eng? Le be le eya kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego**.**
- **Botšiša**, "Diaparo tše dibotse ke tše di bjang? Ba emetše senamelwa sefe?"

Bula letlakala la 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo namela eng? Ke lebaka la eng ba nyaka go namela pese?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba se ba namela thekisi?"

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge Tswianyana a rata go sepela ka thekisi?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Buti Moreki o kgahla ka eng?"
- **Ba gopotše** polelwana '**thuntšha marole**'

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Moreki o be a otlela bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Tswianyana o rata dilo tše di bjang? Na Kgogo o rata kgopolo ya Tswianyana?"

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **"Botšiša,** "Ba ra goreng ge ba re o'o beile fase'?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego**
- **Botšiša,** "Tswianyana o be a tsebela Moreki kae? Ba ra go reng ge ba re o šia dikoloi ka moka tseleng? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 6

- **Morutwana o tee a bale lefoko le 1.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge motho wa monyakong wa thekisi a goeletša?"
- **Morutwana o tee a bale lefoko le le šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge lapa ka moka le be le ntšhitše mahlo?"

Bula letlakala la 7

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Toropong ke kae?"
- **Morutwana o tee a bale lefoko le le šetšego.**
- **Botšiša,** "Na ba ile ba ya toropong? Ke ka lebaka la eng o realo? O nagana gore bat lo namela eng?"

Bula letlakala la 8

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go tšhela ka lerole?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke mang a bego a goelela kudu? O be a goeletša a reng?"

Bula letlakala la 9

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša**, "Lapa le le nyakile le diragalelwa ke eng? O nagana gore ba tla feleletša ba sepetše ka eng ?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke eng ye kaone ye Tswianayana a bego a nyaka go e namela?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Go ra go reng go goelela? Ke bana ba mang bao ba bego ba goelela?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go ra go reng, gore lentšu la go kweša bohloko?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Mantšu a go 'kwera pese' a ra go reng? Ke mang a bego a kwera pese? Le nagana gore ba tlo namela eng?"
- **Barutwana a ba naganeegore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Ba thuše gore ba kgone go kwa le go bitša medumo ya ditlhaka tše tharo mantšung.

Mošomo

Mantšu	Medumo
Ngwanenyana	
Kwera	
Thuntšha	
Tshela	
Tšhipi	

Thuto ya 5

- **Gopotša** barutwana hlogo **'Lapa le ya toropong'.**
- **Ba gopotše** mantšu a maswa a lego matlakaleng a maswa a tlo balwago lehono.

Bula letlakala la 10 le 11

- **Botšiša,** "Re feleleditše go direga eng? Na ba šetše ba nametše pese? Le nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 12

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 2.**
- **Botšiša**, "Ke eng ye ilego ya tšwelela ka morago ga pese? E be e le mang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego.
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba tlogetše pese e feta?"

Bula letlakala la 13,

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba sa namele pese?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ba dumelelana ka go namela thekisi?"
- **Barutwana a ba nagane ka se se tlo diregago letlakaleng la go latela.**

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Tswianyana o be a fetela kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego
- **Botšiša,** "Ke go dira eng go dula ka go itshwara?"

Bula letlakala la 15

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša**, "Kgogo o ile a kgalemela a reng? O be a kgalemela mang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge bana ba nyaka go dira seo Tswianyana a se dirago?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ba kae bjale? Ke ka lebaka la eng a realo?"

Bula letlakala la 17

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Ba be ba tlo reka kae? Ke ka lebaka la eng ge ba reka Sekeleketla?"

Bula letlakala la 18

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba sa tshepe Tswianyana tseleng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego.
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ba swarane bjalo?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Na se nepagetše seo Tswianyana a se bolelago ka go tshela tsela?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** šetšego.
- **Botšiša,** "O swanetše o dire eng ge o tshela tsela?"

Bula letlakala la 20

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Na re ile lenaneo ke eng? Ba be ba nyaka lenaneo la eng? Na ba tla le hwetša.

Bula letlakala la 21

- **A go bale morutwana o tee**
- **Botšiša,** "Tswianyana o tshwenywa ke eng?"
- Barutwana a ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelago.
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."
- Ba thuše gore ba kwešiše kanegelo ka go araba dipotšišo tše di fapanego mabapi le kanegelo ye.

Mošomo

Dipotšišo	Dikarabo
Go tšweletše eng pele ya go ya toropong?	
Ba feleleditše ba sepetše ka eng?	
Ba be ba tlo reka kae?	
O dira eng ge o tshela mmila?	
Ke mang a ileng a hwetša lenaneo?	

- **Ba gopotše** hlogo '**Lapa le ya toropong**'
- **Ba gopotše** mantšu a maswa ao a tšwelelago matlakaleng a a go balwa lehono.

Bula letlakala la 21

- **Botšiša** "Re feleleditše go direga eng mo? O nagana gore go tlodirega eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke mang a ileng a hwetša lenaneo fase? O ile a le hwetša fase kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Tswianyana o ile a ikwa jwang ka morago ga gore lenaneo le hwetšwe?"

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 2**
- **Botšiša,** "Nono o be a tlo tšea eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Setšidifatši ke eng? Ba be ba tlo tšea eng ka gare ga sona? Ke eng ye e šetšego yeo ba sa ba e tšeago ya go paka?"

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Tswianyana o be a tlo lata eng, Kgogo a ile a mo laela a reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Ke mang yo a bego a kgorometša teroli? Go kgorometša ke go dira eng?"

Bua leqephe la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Disentenyana ke eng, di be di swere ke mang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Bana ba be ba nyaka eng lebenkeleng?"

Bula letlakala la 26

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke mang yo a ileng a thusa ka go lata ditšhipisi?"
- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Dijo tša phepo ke dife?"

Bula letlakala la 27

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go ra go reng go phakiša? Na ba tlo tshela tsela?"

Bula letlakala la 28

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "O thoma ka go lebelela lehlakoreng lefe ge o tshela tsela?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a be a tlo ba šia lebenkeleng?"
- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba be ba tlo feta lebenkeleng la aeskherimi?"
- **E re,** "Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."

Ba thuše gore ba kgone go bala ka go lebelela seswantšho ba nagane lentšu leo ba sa tsebego go le bala – mokgwa wa menwana ye 5.

Thuto ya 7

- **Gopotša** barutwana hlogo '**Lapa le ya toropong'**
- **Ba gopotše** mantšu a maswa.

Bula letlakala la 29

- **Botšiša** "Re feleleditše go direga eng mo? Go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "*Aeskhirimi* ya ya Tswianyana e be e le ya eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go ra goreng ge ba re mehuta ya aeskherimi"

Bula letlakala la 31

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Le bjang lefelo le ba nwelago tee go lona? E be e le bjang tee ya gona?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Ba be ba sepela ba bolela ba kgotsa eng? Le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ba be ba sepela ka tsela efe ge ba ile go namela?"

Bula letlakala la 33

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go ra go reng ge go thwe-,tša mebalabala?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Go be go na le mebalabala ye mekae?"

Bula letlakala la 34

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Phikiniki ke eng? Ke eng ye e swarwago ka letšatši leo?"
- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Mphago ke eng."

Bula letlakala la 35

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Bana ba tla swara eng?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o be fela pelo ya eng?"

Bula letlakala la 37

- **A go bale morutwana o tee.**
- **Botšiša,** "Mantšiboa ke neng? Ba sepetše ka eng go gomela gae? Na le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go ra go reng go robala? Ke ka lebaka la eng ge ba ile ba robala ka moka?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Kgogo o be a nagana ka eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ba ile ba makatšwa ke eng ge Kgogo a ba tsoša?"

Ba thuše go gopola kanegelo ye e badilwego. Ngwalang dilo tše di ileng go rekwa toropong.

Mošomo

Kgetha dilo tše di bego di ile go di rekwa	Ienaneo
Banila esentshe	
Tasene ya mae	
Khoukhou	
Tšhokolete	
Maswi	
Potoro ya dithollwana	
Merogo	
Aeskhirimi	
Dikuku	
Malekere	

Thuto ya 8

- **Ba gopotše** hlogo **'Lapa le ya toropong'**
- **Ba botše** gore lehono go ralokwa papadi ka kanegelo.
- **Botšiša:** "Ke mang yo e tla bago Kgogo? Ke bomang bao e tla bago bana ba Kgogo?"
- **Botšiša:** "Ke mang yo e tla bago Baile? "Ke mang yo e tla bago Nono?"
- **Botšiša:** "Ke mang yo a tlo anegago kanegelo?"
- Morutwana yo mongwe le yo mongwe a hwetše sebaka sa g o dira se sengwe.

Ba thuše gore ba latelantšhe ditiragalo ka nepagalo.

Mošomo

Ditiragalo tša kanegelo	Dinomoro tša ditiragalo 1-6
Ba tsena ka moka ka thekesing	
Ba fihla lebenkeleng ba reka	
Ba robala ka moka ge ba boya ka pese	
Lapa le be le eme setopong	
Ba feta mo go rekišwang *aeskhirimi*.	
Ba feta phakeng	

Hlogo ya puku: Letšatši la go Paka (Legato la 1)

Sebakeng sa ba legato la 1, Mphato 3.

Go lokišetša thuto:

Dira karata ya hlogo ya kanegelo.

Letšatši la go Paka

Mantšu a maswa	Mantšu a šomišitšwego gantši.
latswa	paka
sekaseka	kuku
noga	tšhokolete
lerotse	matšerine
maano	folouru
hlwekiša	banila esentshe
mpshi	
lefofa	

Botšiša morutiši wa gago gore lentšu le itseng le ra go reng.

Ba gopotše mokgwa wa menwana ye 5.

Monwana wa mogogorupa – Tlogola lentšu le o sa le tsebego, o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa – lebelela seswantšho le hlogo.

Monwana wa gare – ipotšiše gore ke karolo efe ya lentšu ye o sa kgonego go e bala.

Monwana wa bobedi – bitša lentšu go latela modumo.

Monwana o monnyane – Botšiša morutiši wa gago gore na lentšu le ra goreng.

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka khabara ya puku.
- **Botšiša:** "Lapa le kae mo? Le dirang?"
- **Ba gopotše** lentšu '**lapa**'.
- **Bolela** hlogo ya puku.

Letšatši la go Paka

- **Botšiša:** "Na wena o kile wa paka ga geno? O tseba go paka eng?"

Bula letlakala le le latelang.

- **Hlalosa**, "Ke puku ya 6 ya mafelelo ya legato la 1. Re tla bala tšlegato la bobedi ge re fetša ye."

Bula letlakala le le latelang.

- **Hlalosa,** "Puku ye e gatišitšwe ka ngwaga wa 2020 ke khamphani ya Shuter & Shooter.

Bula letlakala la 1

- **Botšiša,** "O bonang moo? O nagana gore bagwera ba dira eng? Ba tlo dirang ka mollo?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**ngaka, fišwa**' hlalosa.

Bula letlakala la 2 le 3

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale tafoleng? O nagana gore ba tlo lokela eng ka sebjaneng?"
- **Hlalosa** lentšu '**dikgeramo**'.

Bula letlakala la 4

- **Botšiša,** "O nagana gore direga eng bjale? O nagana gore Kgogo o rekile mae a goba o a beetše?"

Bula letlakala la 5

- **Botšiša,** "O nagana gore ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**segoleng**' hlalosa lentšu le lengwe la segola sa kgogo.

Bula letlakala la 6 le 7

- **Botšiša,** "Go direga eng bjale? Ba thabile goba ba tshwenyegile? Ba kala bjang dilo tšeo ba di tšhelang tša go paka?"

Bula letlakala la 8

- **Botšiša,** "Nono o dira eng bjale? O nagana gore o tšhela eng ye tšhweu ye nnyane ye e dirago gore kuku e kokomoge?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**sefo**' hlalosa gore ke eng.

Bula letlakala la 9

- **Botšiša,** "O nagana gore go direga eng? O tlo dira eng ka tšhokolete?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**Mmadipotšišo**' hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 10 le 11

- **Botšiša,** "Ba dira eng ka moka bjale tafoleng? Na Kgogo o hlalosa ka go paka?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**tlhama/hlama, tatso**' hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 12 le 13

- **Botšiša,** "Kgogo o tšhela eng bjale?"
- **Ba bontšhe** mantšu a '**icing sugar, hlakantšha**' hlalosa gore ke eng.

Bula letlakala la 14 le 15

- **Botšiša,** "Ba dira eng bjale? Ba dira kuku ye bjang?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**hlokagalang**' **halosa** gore go ra goreng.
- **E re, "**Re tla tšwela pele nakong ye e tlang."
- **Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Ba thuše go kwešiša mantšu le tlhaloso ya ona morago ba a lokele ka dipukung tša tlhaloso ya mantšu.

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Ngaka ya mollo	Motho wa go dira mollo gabotse
Kgabisa	Go dira selo se be se sebotse.
Dikgeramo	Boima selo se se itseng
Hlama	Motswako wa folouru ye e tlo pakwago
Hlokagalang	Dilo tšeo o ka se kgonego go dira kuku di se gona

- Ba gopotše hlogo '**Letšatši la go paka**'

Bula letlakala la 14 le 15

- **Botšiša, "**Na re feleleditše go direga eng mo? O nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 16 le 17

- **Botšiša,** "O nagana gore ke mongwalo wa eng o? Ke ka lebaka la eng o realo?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**mošweu, mothobe'** hlalosa gore go ra go reng.

Bula letlakala la 18 le 19

- **Botšiša,** "Ba dira bjale? Ke eng ye ba e jang ka moka?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'Tswiotswio'** hlalosa gore ke mang yoo.
- **Ba bontšhe** mmolelwana **'e rothiša mare'** hlalosa hore e bolelang.

Bula letlakala la 20 le 21

- **Botšiša**, "Go direga eng setofong? Na kuku e butšwitše goba e swele?"

Bula letlakala la 22 le 23

- **Botšiša,** "Ba dira eng bjale? O nagana gore ba thabišwa ke eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**bogobe'** hlalosa.

Bula letlakala la 24 le 25

- **Botšiša,** "O nagana gore ba paka eng bjale? Mongwalo o ke wa eng?"

Bula letlakala la 26

- **Botšiša,** "O bona eng mo? Ke dilo tša go dira eng tše? Na ke ditaelo goba ke dilo tše di hlokagalang?"

Bula letlakala la 27

- **Botšiša,** "O nagana gore ba kopanya eng ka gare ga sebjana? Ba dira borotho goba kuku ye nngwe?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'Tswio'** hlalosa gore ke mang yowe.

Bula letlakala la 28 le 29

- **Botšiša**, "Mongwalo o ke wa eng? Ke ka lebaka la eng o o realo?"
- **Hlalosa** lentšu **ontong.**
- **Barutwana a ba nagane gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Tšwelang pele ge le sa ne le nako, fela ge le se na yona ba botše gore le tla tšwela pele nakong ye e tlang.

Bula letlakala la 30 le 31

- **Botšiša,** "Ba bona eng tafoleng? Ke mohuta ofe wa kuku o? Na wena o a di rata disekontshe?"

Bula letlakala la 32 le 33

- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba sega kuku bjale? Ba e sega gore e be bjang?"
- **Ba bontšhe** mantšu a **'ditšheri, mafofora'** hlalosa.

Bula letlakala la 34 le 35

- **Botšiša,** "O nagana gore ba ile ba thaba ge ba bona dikuku tšeo ba di pakilego? Wena o ka kgetha go ja kuku efe?"
- **Ba bontšhe** lentšu '**ipetha sefega'** hlalosa.

Bula letlakala la 36

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba lokela kuku ka setšidifatšing? Lena ga bo lena le bea kuku kae?"
- **Ba bontšhe** polelwana **'dijo tša bošego'** hlalosa.

Bula letlakala la 37

- **Botšiša,** "Kgogo o dira eng tafoleng? O tlotša dikuku ka eng?"
- **Ba bontšhe** lentšu **'kherimi'** hlalosa
- **Botšiša,** "Le naganana gore kanegelo ye e tlo felela bjang?"
- **O se ke wa bula letlakala le le latelago.**

Ba thuše go kwešiša mantšu a maswa le tlhaloso ya wona morago ba a lokele dipukung tša bona tša tlhaloso ya mantšu.

Mošomo

Mantšu a maswa	Tlhaloso
Ditšheri	Tholwana tše di bose tša go kgabisa
Mafofora	Go tšhela selo se se bose se itseng ka godimo ga sejo
Ipetha sefega	Go ikgantšha ka selo se se itseng.
Bogobe	Borotho ba go pakiwa
E rothiša mathe	Selo se se bose
Ontong	Karolo ya setofo yeo go pakwang go yona

Thuto ya 3

- Ba gopotše mokgwa wa menwana ye mehlano ge ba kopana le mantšu ao ba sa tsebeng go a bala.
- Ba gopotše hlogo '**Letšatši la go paka**'.
- Barutwana ba bala ka o tee.
- Ba balele hlogo ya puku.

Bula letlakala la 1

- **Ba balele mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Matwetwe ke eng?'
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ke mang yo a goditšego mollo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** 2
- **Botšiša,** "Go ra go reng go swa boya? Ba sega eng ka moka?"

Bula letlakala la 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Tswianyana o phakišetša eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke sebjana sa eng seo Kgogo a bego a se šomiša go paka?"

Bula letlakala la 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go ra goreng gore tše di hlokagalang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "O ka gopola dilo tše di hlokagalang? Ke dife?"

Bula letlakala la 4

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a be a na le dihlong go bolela se ba se hlokago?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke eng ye e bego e dira Kgogo a be le dihlong?"

Bula letlakala la 5

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a se na bothata ka mae a?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ba tšhela banila esentshe? Na le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelang?"

Bula letlakala la 6

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Ke bomang ba ba botšišago gore ke mae a mang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Kgogo o ra go reng ge a re ga go na le o tee o ilego a bea mae? Bjale ba sega ka moka?"

Bula letlakala la 7

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go beela go ra go reng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Ba gopotše** gore ke eng **esentshe**.

Bula letlakala la 8

Morutwana o tee a bale mafoko a 2.

- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng o ka se kgone go paka o se na yona? Ke eng ye e kokomošago dikuku?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Go sefa go ra goreng?'

Bula letlakala la 9

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Go ra go reng go re Mmadipotšišo?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng Nono a rata leina leo?"

Bula letlakala la 10

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Kgogo o o ile ke ka lebaka la eng go lokile go botšiša?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Hlama ke eng?"

Bula letlakala la 11

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Ba be ba tlo dira eng ka khoukhou?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Ke eng e dirago gore kuku e be tšhokolete?"

Bula letlakala la 12 le 13

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Tswianyana o bone bjang gore tšhokolete e tiile?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Tšhokolete ye ke ya go dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**

- **Botšiša**, “Ke eng e dirago gore kuku e be bose kudu?”
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** “Icing sugar e kopantšhwa le eng?”
- **Barutwana a ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Ba thuše go gopola tatelano ya ditiragalo.

Thuto ya 4

- **Gopotša** barutwana hlogo '**Letšatši la go Paka'.**
- **Ba gopotše mantšu a maswa.**
- **Ba thuše ka mokgwa wa menwana e mehlano.**

Bula letlakala la 13

- **Botšiša,** "Na re feleleditše go direga eng letlakaleng le? Na le nagana gore go tlo direga eng letlakaleng le le latelang?"

Bula letlakala la 14

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "O nagana gore ke kuku ye bjang ye e nago le moro?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego.**
- **Botšiša**, "Ke ka lebaka la eng ge ba re Baile o tla feleletša a nyaka kuku ye e nago le marapo?"

Bula letlakala la 15,

- **Morutwana o tee o bala lefoko la 1.**
- **Botšiša,** "Ke eng gape ye e hlokagalang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a šetšego**.
- **Botšiša,** "Ke mang yo a goditšego mollo? O nagana gore go tlo direga eng?"

Bula letlakala la 16

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Mokgwa wa go dira ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Mothobo ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ke eng ye e bakwago mo?"
- **Morutwana o tee o bala lefoko le tee**
- **Botšiša,** "Go tla direga eng ge o ka tšhela khoukhou ye ntši?"

Bula letlakala la 17

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Go sefa ke go dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Hlama ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ba tlotša pane ya go paka makhura?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša, "**Onto ke eng?"

Bula letlakala la 18

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge ditswianyana di tsena ka sebjaneng ge di eja?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Nono o dira eng ge a a e ja?"

Bula letlakala la 19

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Kgogo o ile ba gore bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Go ra go reng go rothiša mare? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 20

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša, "**Mafofora ke eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba re ba tla tšea seswantšho?"

Bula letlakala la 21

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a re go pakwe disekontshe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Ke bomang ba bego ba tlo paka disekontshe?"

Bula letlakala la 22

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go ba go direga eng ge motho a re 'Ei, Ei'?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge a re go botse?"

Bula letlakala la 23

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3**
- **Botšiša,** "Ke mang yo a bego a etela pele?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Go ra go reng gore rena re ba bagolo go wena?"
- **Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakalaleng la go latela**
- Mošomo ke wa gore ba ngwale gore na ke nnete goba maaka.

Mošomo

Sa mabapi le kanegelo	Nnete/maaka
Sebjana ga se hlokege ge o hlakantšha seo o tlogo se paka.	
Ge o fetša go hlakantšha, o e bea setofong ka pitša.	
Re tšhela banila esentshe ge re paka.	
Sebjana se ile sa gora ke Nono fela.	
Re tlotša pane ka makhura.	
Baile ga a rate swikiri.	

- **Gopotša** barutwana hlogo '**Letšatši la go paka.**'
- **Ba gopotše** mantšu a maswa.

Bula letlakala la 23

- **Botšiša** "Re feleditše go direga eng mo? O nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 24

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Na go go paka kuku ya tšhokolete go swana le disekontshe?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go fapana ka eng?"

Bula letlakala la 25

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Mae a ma kae? Malepola a ma kae a swikiri?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Go tšhelwa banila, lerojana la go paka tše di kaakang?"

Bula letlakala la 26

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Dikomiki tša folouru ke tše kae?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke malepola a makae a lerojana la go paka le letswai?"

Bula letlakala la 27

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Go sefa ke go dirang?
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Ba bangwe ba tla dirang?"

Bula letlakala la 28

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 3.**
- **Botšiša,** "Go hudua ke go dira eng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Go duba ke go dira eng?"

Bula letlakala la 29

- **Morutwana o tee a bale letlakala la 3.**
- **Botšiša,** "O ka sega disekontshe bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "O hloka phišo ya onto ye kaakang, gape o hloka go paka metsotso ye mekae?"

Bula letlakala la 30

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Disekontshe di ile tša tšwa di le bjang?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Na ba ile ba dumelelwa gore ba rekiše disekontshe?"

Bula letlakala la 31

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša,** "Ba duletšeng tafoleng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Icing sugar e dira eng?"
- **Barutwana ba nagana gore go tlo direga eng letlakaleng la go latela.**

Mošomo

Ba tla beakanya ka go lokela dinomoro go bontšha tatelano ya ditaelo tša go paka disekontshe.

Ditaelo	Nomoro
Bea sefo godimo ga sebjana	
Tšhela dikomiki tše nne tša folouru	
Tšea sebjana seo o tla dubelago ka go sona	
Sefela sebjaneng	
Tšhela letswai ka ntlha ya lelepola	
Tšhela malepola a mane go iša go a mahlano a lerojana la go paka	

- **Gopotša** barutwana hlogo '**Letšatši la go paka'.**
- **Ba gopotše** mantšu a maswa.
- **Ba gopotše mokgwa wa menwana ye mehlano.**

Bula letlakala la 31

- **Botšiša** "Na re feleleditše go direga eng mo? Go direga eng letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala la 32

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng ge Kgogo a be a sega kuku?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "O ile a tlotša kuku ka eng?"

Bula letlakala la 33

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša,** "O ile a tlotša eng godimo ga kuku?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša**, "Ke mafofora a eng a a tšhelwang godimo ga kuku?"

Bula letlakala la 34

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba tšea kuku seswantšho?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 3.**
- **Botšiša, "**Go latswa ke go dira eng?"

Bula letlakala la 35

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Ke ka lebaka la eng ge ba be ba sa nyake le go ja kuku?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2**
- **Botšiša**, "Disekontshe di be di le bjang?"

Bula letlakala la 36

- **Morutwana o tee a bale mafoko a** 2.
- **Botšiša**, "Ba ile ba dumelelana ka go ja disekontshe neng?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** 2.
- **Botšiša,** "Ba ile ba bea kuku kae?"

Bula letlakala la 37

- **Morutwana o tee a bale mafoko a** 2.
- **Botšiša,** "Ke ka lebaka la eng a be a sega disekontshe gare?"
- **Morutwana o tee a bale mafoko a** 2.
- **Botšiša**, "Ba ile ba theošetša ka eng ka morago ga go ja disekontshe? O naganaga gore e felela bjang kanegelo ye?"

Bula letlakala la 38

- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša, "**Go lapologa go ra go reng?".
- **Morutwana o tee a bale mafoko a 2.**
- **Botšiša**, "Mošomo wa bona o be o le bjang?"

Mošomo

Ba thuše gore ba kgone go latela ditaelo tša go paka disekontshe.

Thuto ya 7

- **Ba gopotše** hlogo **'Letšatši la go paka'**
- **Ba botše** gore lehono go ralokwa papadi ka kanegelo ye.
- **Botšiša:** "Ke mang yo e tla bago Kgogo? Ke bomang bao e tla bago bana ba Kgogo?"
- **Botšiša:** "Ke mang yo e tla bago Baile? "Ke mang yo e tla bago Nono? Ke bomang bao e tla bago bana ba Nono?"
- **Botšiša:** "Ke mang yo a tla anegago kanegelo?"
- Bjale barutwana ba tla bapala kanegelo. Barutwana ka moka ba hwetše sebaka sa go ba le se ba se dirago.

Ba thuše gore ba kgone go araba dipotšišo tše di fapafapanego.

Mošomo

Araba dipotšišo ka kanegelo.

E be e reng hlogo ya kanegelo? _____

Lapa le paka eng? _____

Go pakilwe dikuku dife? _____

O nagana gore ke ka lebaka la eng ge Kgogo le Baile ba be ba letile bana ge ba paka? _____

Na wena o kile wa paka? O be o paka eng? _____

Na o a e swara onto ge batho ba bagolo ba sego ka gae? _____

Na o thabetše kanegelo ye? _____

O ithutile eng kanegelong ye? _____